

**Міністерство освіти і науки України
Дніпровський державний аграрно-економічний університет
Факультет обліку і фінансів
Кафедра фінансів, банківської справи та страхування**

**ДОПУСТИТИ ДО ЗАХИСТУ
В ЕКЗАМЕНАЦІЙНІЙ КОМІСІЇ:**

**Завідувач кафедри,
д.е.н., проф.**

_____ **Світлана ХАЛАТУР**
« ____ » _____ **2024 р.**

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА
на тему: **Удосконалення управління активами страхової компанії для
підвищення прибутковості її діяльності**

Освітньо-професійна програма «Фінанси, банківська справа та страхування»
Спеціальність 072 «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий
ринок»
Ступінь вищої освіти: Магістр

Здобувач

Роман БІЛУХА

**Науковий керівник,
д.е.н., професор**

Світлана КАЧУЛА

Дніпро – 2024

Форма № Н – 9.01
(затверджена наказом
МОН молоді і спорту України
від 29 березня 2012 року № 384)

ДНПРОВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНО-ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет: Обліку та фінансів

Кафедра: Фінансів, банківської справи та страхування

Освітньо-професійна програма: «Фінанси, банківська справа та страхування»

Спеціальність: 072 «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок»

Ступінь вищої освіти: Магістр

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувачка кафедри

_____ Світлана ХАЛАТУР

_____ 2024 р.

ЗАВДАННЯ на підготовку кваліфікаційної роботи

Білуха Роман Михайлович

1. Тема роботи: Удосконалення управління активами страхової компанії для підвищення прибутковості її діяльності

Науковий керівник: Качула Світлана Валентинівна, д.е.н., професор
затверджена наказом ДДАЕУ «11» жовтня 2024 р. № 3406

2. Термін подання здобувачем роботи: 5 грудня 2024 року

3. Вихідні дані до роботи нормативно-правові акти України у сфері страхування; фінансова та аналітична звітність страхової компанії; статистичні дані; наукова та навчальна література; інтернет-джерела

4. Зміст розрахунково-пояснювальної записки (перелік питань, які потрібно розкрити

1. Теоретичні основи управління активами страхової компанії. 2. Аналіз управління активами страхової компанії. 3. Удосконалення управління активами страхової компанії для підвищення прибутковості. Висновки і пропозиції.

5. Перелік графічного матеріалу (з точним зазначенням обов'язкових креслень).

1. Брутто-премії УСГ за 2020-2023 рр. 2. Показники діяльності УСГ за 2020-2023 рр. 3. Брутто-премії УСГ за 9 міс 2023-2024 рр. 4. Показники діяльності УСГ за 9 міс 2023-2024 рр. 5. Структура активів УСГ в 2023 р. 6. Динаміка необоротних активів УСГ за 2019-2023 рр. 7. Динаміка оборотних активів УСГ за 2019-2023 рр. 8. Питома вага оборотних активів УСГ за 2019-2023 рр. 9. Темп зростання оборотних активів УСГ за 2019-2023 рр. 10. Темп зростання грошових коштів та їх еквівалентів УСГ за 2019-2023 рр. 11. Темп зростання дебіторської заборгованості УСГ за 2019-2023 рр. 12. Структур необоротних активів УСГ в 2019-2023 рр. 13. Структур оборотних активів УСГ в 2019-2023 рр. 14. Прогнозовані значення удосконалення активів УСГ на 2024-2027 рр. 15. Прогнозування чистого фінансового результату діяльності УСГ на 2024-2027 рр.

6. Консультанти розділів роботи

Розділ	Прізвище, ініціали та посада консультанта	Підпис, дата	
		завдання видав	завдання прийняв

7. Дата видачі завдання 20 травня 2024 р.

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва етапів кваліфікаційної роботи	Термін виконання етапів роботи	Примітка
1	Теоретичні основи управління активами страхової компанії	серпень 2024 р.	виконано
2	Аналіз управління активами страхової компанії	вересень 2024 р.	виконано
3	Удосконалення управління активами страхової компанії для підвищення прибутковості	жовтень 2024 р.	виконано
4	Формування висновків та пропозицій	листопад 2024 р.	виконано
5	Оформлення дипломної роботи	грудень 2024 р.	виконано

Здобувач

_____ (підпис)

Роман БІЛУХА
(прізвище та ініціали)

Керівник роботи

_____ (підпис)

Світлана КАЧУЛА
(прізвище та ініціали)

ЗМІСТ

РЕФЕРАТ	4
ВСТУП	5
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ УПРАВЛІННЯ АКТИВАМИ СТРАХОВОЇ КОМПАНІЇ	8
1.1. Поняття, види та структура активів страхової компанії	8
1.2. Основні ризики, пов'язані з управлінням активами страхової компанії, та методи їхнього мінімізації	13
1.3. Показники ефективності управління активами та їх вплив на прибутковість компанії	18
Висновки до розділу 1	23
РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ УПРАВЛІННЯ АКТИВАМИ СТРАХОВОЇ КОМПАНІЇ	24
2.1. Загальна характеристика страхової компанії та показники її діяльності	24
2.2. Аналіз структури та динаміки активів компанії	32
2.3. Оцінка ефективності управління активами	39
Висновки до розділу 2	47
РОЗДІЛ 3. УДОСКОНАЛЕННЯ УПРАВЛІННЯ АКТИВАМИ СТРАХОВОЇ КОМПАНІЇ ДЛЯ ПІДВИЩЕННЯ ПРИБУТКОВОСТІ	49
3.1. Пропозиції щодо оптимізації структури активів з урахуванням ризиків та ринкової кон'юнктури	49
3.2. Прогноз впливу запропонованих заходів на прибутковість страхової компанії	56
Висновки до розділу 3	64
ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ	66
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	69
ДОДАТКИ	74

РЕФЕРАТ

Тема: Удосконалення управління активами страхової компанії для підвищення прибутковості її діяльності

Кваліфікаційна робота містить: 68 ст., 7 таблиць, 9 рисунків, 3 додатки, 50 літературних джерел.

Об'єктом дослідження є процес управління активами страхової компанії.

Предметом дослідження є методи, інструменти та стратегії управління активами, що впливають на прибутковість діяльності страхової компанії.

Метою кваліфікаційної роботи є розробка рекомендацій щодо удосконалення управління активами страхової компанії з метою підвищення її прибутковості.

Методологічна основа дослідження аналіз і синтез; економіко-статистичний аналіз; економіко-математичне моделювання; експертне оцінювання.

В кваліфікаційній роботі досліджено теоретичні основи управління активами страхової компанії. Проведено аналіз управління активами страхової компанії. Визначені напрями удосконалення управління активами страхової компанії для підвищення прибутковості. Практична значимість роботи полягає у розробці конкретних рекомендацій щодо удосконалення управління активами страхової компанії з метою підвищення її прибутковості та фінансової стабільності.

КЛЮЧОВІ СЛОВА

СТРАХОВА КОМПАНІЯ, АКТИВИ, ПРИБУТКОВІСТЬ, ФІНАНСОВА СТАБІЛЬНІСТЬ, ДИВЕРСИФІКАЦІЯ АКТИВІВ, СТРАХОВІ РИЗИКИ, ОПТИМІЗАЦІЯ АКТИВІВ.

KEYWORDS

INSURANCE COMPANY, ASSETS, PROFITABILITY, FINANCIAL STABILITY, ASSET DIVERSIFICATION, INSURANCE RISKS, ASSET OPTIMIZATION

ВСТУП

Сучасне піднесення ринку страхування висуває нові вимоги до ефективності управління активами страхової компанії, оскільки саме грамотне управління ресурсами здатне забезпечити стійкість та конкурентоспроможність на ринку. В умовах непостійної економіки та зростання ризиків, прибутковість страхової залежить від ефективного розподілу та управління активами.

Однак багато компаній стикаються з викликами, пов'язаними з нестачею інвестиційних стратегій, оптимізацією активів та ризик-менеджментом. Удосконалення методів управління активами дозволить знизити ризики та підвищити фінансову стійкість компанії, що в цілому сприятиме зростанню її прибутковості. Це підкреслює важливість теми дослідження, спрямованої на пошук шляхів удосконалення управління активами страхової компанії.

Дослідженням прибутковості та управління активами страхової компанії в Україні займалися кілька відомих науковців, зокрема ті, хто спеціалізується на страхуванні, фінансовому менеджменті та інвестиційній діяльності: О. Дембіцька [10], Т. Завора та М. Перетяга [14], А. Іванова та Л. Шаповал [15], С. Качула [18;19], І. Мельничук, Л. Надієвець та Д. Заболотний [28], С. Покорчак та Т. Смірнова [37], О. Сосновська [42; 43] та ін.

Праці цих науковців дають глибоке розуміння принципів управління активами страхової компанії в Україні, методів мінімізації ризиків, а також шляхів підвищення їхньої прибутковості в сучасних економічних умовах.

Але все ще залишається потреба в дослідженні в напрямках, які допоможуть українським страховикам краще реагувати на сучасні виклики з метою підвищення ефективності діяльності.

Метою дослідження є розробка рекомендацій щодо удосконалення управління активами страхової компанії з метою підвищення її прибутковості.

Для досягнення цієї мети було визначено такі завдання:

- дослідити теоретичні основи управління активами страхової компанії та розкрити їхню структуру та значення;
- провести аналіз поточного стану управління активами страхової компанії;
- оцінити ефективність управління активами та вплив цих процесів на прибутковість компанії;
- розробити пропозиції щодо удосконалення;
- оцінити потенційний вплив запропонованих рекомендацій на фінансові показники компанії.

Об'єктом дослідження є процес управління активами страхової компанії.

Предметом дослідження є методи, інструменти та стратегії управління активами, що впливають на прибутковість страхової.

Інформаційна база написання роботи: нормативно-правові акти України у сфері страхування; фінансова та аналітична звітність страхової компанії; статистичні дані; наукова та навчальна література; інтернет-джерела.

Наукова новизна роботи полягає в обґрунтуванні підходів до управління активами страхової компанії, які враховують сучасні виклики та ризики на фінансовому ринку, а також зосереджені на підвищенні прибутковості. У межах дослідження було запропоновано:

- удосконалені методи управління активами, що враховують специфіку ризиків ринку страхового та спрямовані на підвищення стійкості до коливань економічного середовища;
- запропоновано комплексний підхід до оптимізації структури активів, орієнтованого на баланс між ліквідністю, дохідністю та рівнем ризику.

Практична значимість роботи полягає у розробці пропозицій щодо удосконалення управління активами страхової компанії з метою підвищення її прибутковості та стабільності фінансової. Це дозволить компаніям:

- забезпечити більшу фінансову стійкість до економічних коливань;
- збільшити прибутковість шляхом раціонального розподілу активів та використання більш ефективних інструментів інвестування;
- покращити ризик-менеджмент, що сприятиме зниженню ймовірності збитків та підвищенню довіри клієнтів;
- оптимізувати управління активами через впровадження автоматизованих рішень, що дозволить зменшити витрати на управління та підвищити швидкість прийняття рішень інвестиційних.

Отримані результати можуть служити фундаментом для розробки індивідуалізованих стратегій управління активами, що враховують поточні ринкові умови та специфічні потреби страхової. Це сприятиме зміцненню її позицій на ринку, підвищенню інтересу з боку інвесторів та стимулюванню капіталізації росту.

У ході дослідження були використані такі методи: аналіз і синтез – для систематизації та узагальнення теоретичних основ управління активами; економіко-статистичний аналіз – для оцінки структури та динаміки активів; економіко-математичне моделювання – для прогнозування впливу запропонованих заходів на прибутковість; експертне оцінювання – для розробки рекомендацій з удосконалення управління активами.

Результати проведеного дослідження були оприлюднені на конференції через підготовку тез і публікацію статті в спеціалізованому виданні України.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ УПРАВЛІННЯ АКТИВАМИ СТРАХОВОЇ КОМПАНІЇ

1.1. Поняття, види та структура активів страхової компанії

Для досягнення стійкості фінансів страхових компаній необхідно впровадити дієві механізми управління активами, що сприятиме своєчасному виконанню зобов'язань страхових навіть за недостатності резервів, отриманню стабільного інвестиційного доходу та мобілізації ресурсів для збільшення капіталу. У сучасних умовах розвитку економіки виникає потреба в розширенні рекомендацій практичних щодо створення оптимальної структури активів, дотримуючись принципів управління ефективного.

Активи страхової є ключовою складовою її фінансового потенціалу, визначаючи можливості щодо зобов'язань, стабільність діяльності та розвитку перспективи. Це ресурси, якими компанія користується для забезпечення своєї платоспроможності та прибутку отримання. Формування активів відбувається за рахунок капіталу власного, зібраних страхових премій, доходів від діяльності інвестиційної та джерел інших, що дозволяє збалансувати зобов'язання.

Активи страхової становлять ресурси, що перебувають у її розпорядженні та створюються завдяки власним фінансовим засобам, внескам страхувальників і залученим коштам кредиторів. Ці ресурси є основою для забезпечення стабільної роботи, виконання зобов'язань перед клієнтами та прибутку отримання від діяльності інвестиційної [1].

У структурі активів виокремлюються фінансові ресурси, такі як цінні папери, депозити банківські та кошти грошові, що забезпечують ліквідність і готовність компанії до зобов'язань виконання (рис. 1.1). Матеріальні активи, як-от нерухомість, обладнання чи транспортні засоби, забезпечують операційну діяльність і створюють фізичну основу для бізнесу. До

нематеріальних активів належать інтелектуальна власність, програмне забезпечення, ліцензії та інші нематеріальні ресурси, які сприяють розвитку інноваційності й посиленню ринкових позицій. Значну роль відіграють страхові резерви — спеціалізовані фонди, що використовуються для забезпечення майбутніх виплат за договорами страхування, знижуючи фінансові ризики.

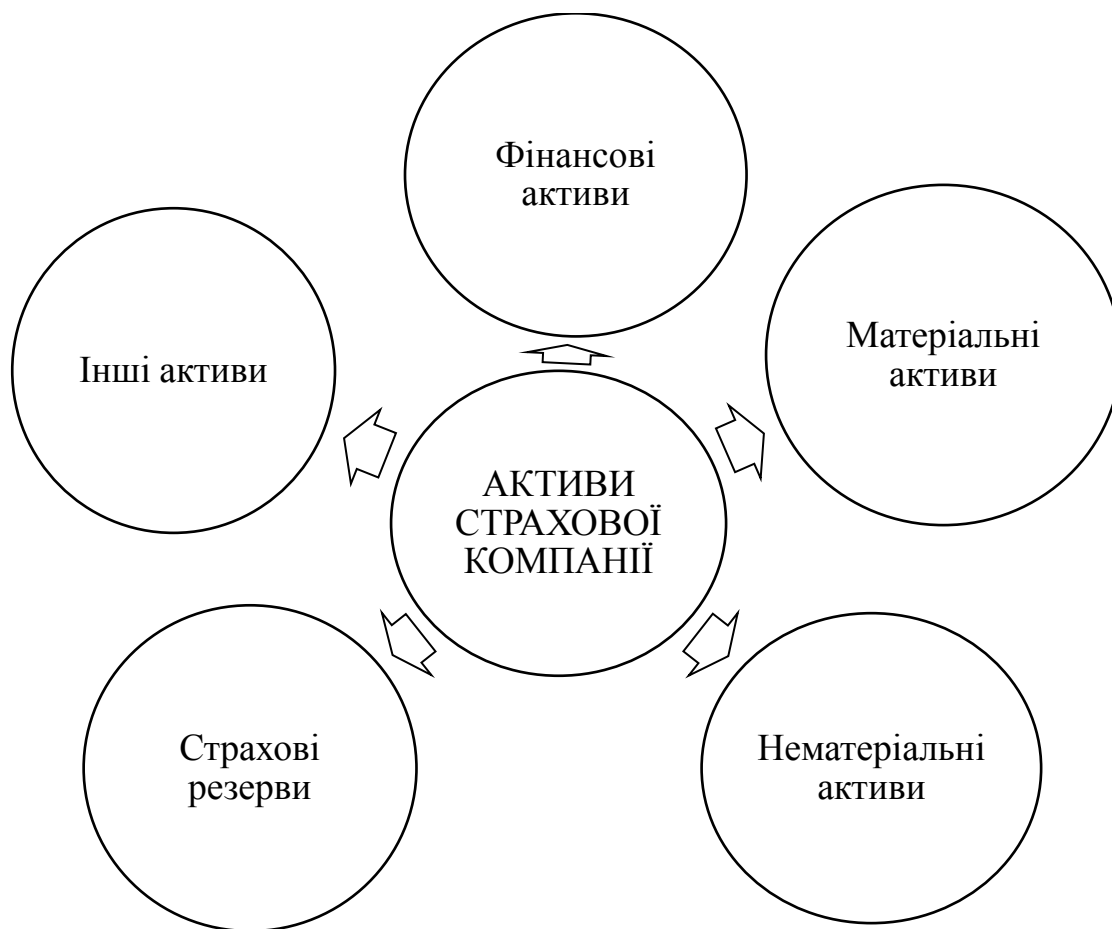

Рис. 1.1. Структурна схема активів страхової компанії [13]

Основним видом активів є фінансові, до яких належать кошти грошові, депозити, папери цінні та інші інструменти ліквідні. Ці активи забезпечують страховій компанії швидкий доступ до необхідних ресурсів фінансових для покриття зобов'язань термінових.

Матеріальні активи включають всі фізичні об'єкти, що використовуються для підтримки щоденної діяльності компанії. Це будівлі, обладнання офісне, засоби транспортні тощо. Такі активи виконують вагомую роль у забезпеченні діяльності операційної і можуть значно впливати на ефективність бізнес-процесів [13].

Нематеріальні активи охоплюють інтелектуальну власність (патенти, марки торгіві, ліцензії та забезпечення програмне). Факт подібних активів дозволяє компанії не тільки захищати свої інтереси, а й розвивати стратегії інноваційні для конкурентоспроможності підвищення [13].

Страхові резерви є спеціальними фондами, створеними для покриття майбутніх страхових виплат за чинними договорами. Вони є вирішальною деталлю у забезпеченні стабільності фінансової та здійсненні зобов'язань щодо клієнтів.

До інших активів відносяться заборгованість дебіторська, а також активи, що з'являються внаслідок здійснення операцій з заставним майном чи продажу нерухомості. Такі активи можуть забезпечити компанії додаткові фінансові ресурси, допомагаючи понизити ризики, пов'язані з ліквідністю недостатньою.

Ліквідні активи, до яких припадають ресурси, що легко конвертуються в кошти грошові, є важливою складовою для забезпечення швидкої реакції на зміни фінансової ситуації або непередбачені витрати.

Інвестиційні активи допомагають страховим отримувати прибуток додатковий через інвестиції в різні інструменти фінансові, що дозволяє понижувати ризики, спричинені залежністю лише від діяльності основної страхової. Вони можуть включати акції, облігації, пайові фонди та інші форми.

Таким чином, різноманітність активів дозволяє страховій ефективно керувати ресурсами фінансовими, ризики мінімізувати та забезпечувати розвиток стабільний. Керування активами є основою для підвищення

стійкості фінансової компанії, її адаптуватися здатності до змін на ринку та зберігати переваги конкурентні.

Особливістю активів є необхідність дотримання високого рівня їхньої ліквідності, що дозволяє швидко ресурси реалізовувати для зобов'язань виконання. Важливим принципом є диверсифікація, яка спрямована на мінімізацію ризиків через інвестицій розподіл між інструментами різними. Керування активами також вимагає відповідності нормам регуляторним, які стабільність гарантують і прозорість діяльності. Використання сучасних інструментів фінансових, таких як деривативи або біржові фонди інвестиційні, дозволяє не лише покращити прибутковість активів, а й забезпечити стійкість до змін економічних.

Активи є не лише засобом виконання зобов'язань поточних, а й стратегічним інструментом, що визначає конкурентоспроможність і стабільність фінансову в умовах нестабільного ринкового оточення. Їх ефективне управління створює базу для розвитку довгострокового, привабливості інвестиційної та посилення позицій компанії на ринку послуг страхових.

Зміст активів детально проявляється через їхню класифікацію. В рамках управління до основних категорій активів належать: інвестиції фінансові довгострокового та короткострокового характеру, заборгованість дебіторська (довгострокова і поточна), а також кошти грошові та еквіваленти їх. Для досягнення цілей стратегічних і тактичних у керуванні активами страхових важливо дотримуватися принципів основних, таких як безпека, ліквідність і прибутковість [16].

Активи страхової можна класифікувати за кількома ключовими критеріями, які враховують їхню економічну сутність, функціональну роль та ступінь ліквідності. Залежно від форми існування, активи поділяються на фінансові (грошові кошти, цінні папери, депозити), матеріальні (об'єкти нерухомості, транспортні засоби, обладнання) та нематеріальні (патенти, торгові марки, програмне забезпечення). Відповідно до ступеня ліквідності,

активи розрізняють на високоліквідні (готівка, короткострокові депозити), малоліквідні (інвестиції в нерухомість, довгострокові інструменти) та неліквідні (активи, які важко конвертувати в грошову форму) [22].

За функціональним призначенням виділяють активи операційні, що використовуються для виконання основних бізнес-функцій, активи інвестиційні, спрямовані на отримання доходу, та активи резервні, що створюються для покриття зобов'язань страхових. Якщо розглядати активи з точки зору формування джерел, вони поділяються на власні, утворені за рахунок капіталу компанії, та залучені, які формуються через кредити або інші зовнішні ресурси фінансові. За терміном використання активи класифікуються на короткострокові, які використовуються до року, і довгострокові, що мають триваліший служби строк [24].

Крім того, активи поділяють за рівнем ризику: активи ризикові, пов'язані з високими потенційними доходами та ризиками значними, і активи безризикові, які характеризуються стабільністю та ризиком мінімальним втрат. Щодо форми власності, активи можуть бути власними, які перебувають у повному володінні компанії, та орендованими, що використовуються тимчасово на умовах договірних.

Такий підхід до класифікації забезпечує чітке розуміння активів структури, сприяє ефективному управлінню ними, допомагає враховувати ризики та оптимізувати діяльність фінансову компанії страхової.

Отже, активи компанії страхової є фундаментальною складовою її діяльності, що забезпечує як стабільність операційну, так і стійкість фінансову. Вони формують основу для виконання компанією зобов'язань страхових, реалізації діяльності інвестиційної та створення вартості додаткової. Активи страхової – це не лише основа матеріальна її діяльності, але й ресурс стратегічний для досягнення розвитку сталого. Глибоке розуміння природи активів, їх структури та ролі є ключем до формування ефективної стратегії фінансової, яка забезпечує реалізації зобов'язань перед

клієнтами, оптимізацію доходів та підтримання конкурентоспроможності в динамічному ринковому середовищі.

1.2. Основні ризики, пов'язані з управлінням активами страхової компанії, та методи їхнього мінімізації

Ризик є невідривною частиною будь-якої діяльності підприємницької. У страховому бізнесі він проявляється в особливій формі подвійної уразливості: з одної сторони, страховики ризикують, приймаючи на себе зобов'язання від інших учасників ринку, а з іншого - самі піддаються різним небезпекам у ході своєї діяльності. Українські компанії страхові працюють у складних умовах політичних та правових невизначеностей, інфляційних процесів, обмеженого рівня гарантій виконання зобов'язань з боку контрагентів і низької страхової культури населення. Глобалізація економічних процесів посилює конкуренцію на ринках фінансових, що ускладнює ситуацію.

Таким чином, ринок послуг страхових в Україні стикається з численними викликами зовнішніми. Враховуючи це, без чіткого розуміння суті ризиків, необхідності їх виявлення та вимірювання, а також без застосування модерних технологій управління ризиками на рівні компаній, а також методів ефективних державного нагляду та регулювання, забезпечити стабільність і ефективність діяльності національних компаній страхових і системи страхової в цілому неможливо.

Дослідження ризиків основних, що виникають при керуванні активами компанії страхової, є визначальним для забезпечення стійкості фінансової та здатності зобов'язання виконувати перед клієнтами. Неправильне управління активами, а також вплив зовнішніх факторів економічних, таких як коливання курсів валютних, ставок процентних чи інфляція, можуть значно послабити ліквідність та призвести до серйозних втрат фінансових.

Ефективне керування активами страхової пов'язане з низкою ризиків, які потенційно впливають негативно на її стабільність фінансову та

конкурентоспроможність. Аналіз цих ризиків дозволяє виявити місця вразливі в управлінні та створити стратегії для їх мінімізації.

Ризик - це ймовірність того, що певна подія призведе до несприятливих наслідків або втрат. Він є синонімом невизначеності, пов'язаної з майбутніми ситуаціями, які можуть вплинути на досягнення бажаних результатів чи змінити хід діяльності в різних сферах, таких як фінанси, охорона здоров'я, бізнес або інші галузі [4].

Ризик можна оцінювати через ймовірність виникнення небажаної події та можливість її наслідків. Однак ризик може нести і позитивні сторони, якщо він відкриває можливості для досягнення вигоди, як, наприклад, у випадку з інвестиціями. Ризик розглядається як ймовірність того, що станеться непередбачена подія, здатна спричинити негативні наслідки або збитки. Він охоплює ситуації з невизначеністю щодо майбутніх подій чи їхніх результатів, де існує можливість як настання вигоди, так і шкоди.

У більш широкому контексті ризик може виникнути в різних галузях, таких як фінансовий сектор, страхування, бізнес, медицина, охорона навколишнього середовища та інших. Зазвичай визначення ризику містить такі основні складові [2]:

- ймовірність події — шанс того, що певна ситуація чи подія відбудеться.
- масштаб наслідків — величина можливих втрат чи вигод, що виникають через цю подію.
- невизначеність — відсутність чіткої інформації чи знань про майбутнє.

Ризик оцінюється шляхом визначення ймовірності виникнення подій та їх можливих наслідків. Однак на практиці його зазвичай прагнуть зменшити за допомогою різних стратегій керування ризиками, таких як страхування, диверсифікація активів або впровадження заходів, цілеспрямованих на зниження ймовірності подій небажаних.

Згідно з класифікацією, розробленою Європейським страховим комітетом, ризики можна поділяються за кількома критеріями [27]. Перш за все, за масштабністю вони поділяються на великі та масові, що дозволяє стандартизувати розмір можливих збитків у контексті страхових послуг. Великі ризики зазвичай пов'язані з найвищими рівнями небезпеки в таких галузях, як транспорт (як наземний, так і повітряний), страхування загальної відповідальності та майна на великих підприємствах. Масові ризики, хоча і мають менші масштаби, охоплюють ширші території або велику кількість об'єктів, наприклад, у разі страхування нещасних випадків чи майна на малих і середніх підприємствах. Окрім того, ризики можна класифікувати за наслідками на чисті та спекулятивні.

Ризик чистий передбачає тільки можливість понесення збитків або їх відсутність, тоді як спекулятивний ризик включає як можливість отримання прибутку, так і можливість втрат. Зазвичай страховики страхують тільки чисті ризики. Також ризики можна поділити на страхові та нестрахові залежно від того, чи включені вони в обсяг страхового договору. Страхові ризики є покритими умовами договору, тоді як нестрахові не підпадають під страхове покриття. Лише ті ризики, які можна покрити страховим захистом, визначають обсяг страхової відповідальності. Важливо зауважити, що для визнання ризику страховим повинні бути дотримані певні умови, такі як випадковість настання події та її непередбачуваність у часі і просторі. Поділ ризиків на страхові та нестрахові є основою страхової практики.

На ринку України актуальною проблемою для страхових є недостатня кількість ліквідних фінансових інструментів, що ускладнює ефективне інвестування. Сумісне зниження впливу макроекономічних факторів та впровадження ефективного регулювання державного діяльності інвестиційної надасть можливість розвивати ринок страховий та зміцнити його роль у залученні інвестицій в економіку країни.

Серед основних ризиків виділяється ринковий ризик, який обумовлений нестабільністю фінансових ринків. Зміни ставок процентних,

валютного курсу чи вартості цінних паперів можуть значно вплинути на дохідність активів. Особливо чутливі до цього ризику інструменти з фіксованою дохідністю, такі як облігації. Кредитний ризик з'являється в разі, коли контрагенти, наприклад, емітенти паперів цінних або банки, не виконують зобов'язань своїх. Це може привести до втрат, які знижують загальну прибутковість компанії.

Ліквідний ризик є ще одним важливим викликом. Компанії можуть стикатися з труднощами швидкого коштів отримання для виконання зобов'язань, якщо значна активів частина вкладена у менш ліквідні інструменти, наприклад, нерухомість або довгострокові інвестиції фінансові. Операційний ризик стосується внутрішніх проблем, таких як людські помилки, технічні збої або шахрайство. Цей вид ризику може бути мінімізований шляхом впровадження чітких процедур та сучасних технологій. Іншим ключовим аспектом є регуляторний ризик, який виникає через зміни законодавства чи посилення нормативних вимог. Такі зміни можуть впливати на можливості інвестування та вимагати додаткового резервування коштів. Інфляційний ризик має довгостроковий характер і проявляється у зниженні реальної вартості активів та доходів через зростання рівня цін. Особливо це стосується коштів грошових та платежів фіксованих.

Ризик концентрації обумовлений надмірною залежністю від окремих інвестицій чи активів. Недостатня диверсифікація може збільшувати уразливість компанії до певних ринкових умов. Нарешті, важливими залишаються економічні ризики, що залежать від загального стану економіки, та репутаційний ризик, який виникає у випадку значних втрат або негативного впливу на довіру клієнтів.

Мінімізація цих ризиків потребує підходу комплексного, що включає диверсифікацію портфеля, застосування інструментів хеджування, регулярний моніторинг і залучення кваліфікованих спеціалістів. Таким чином, управління активами страхової - це не лише фінансовий, але й процес

стратегічний, який забезпечує її стійкість і ефективність у конкурентному оточенні [30].

Мінімізація ризиків активами управління є завданням стратегічним для страхової, яке потребує підходу інтегрованого до розробки та впровадження механізмів відповідних. Серед першочергових методів вирізняється диверсифікація, що завбачає розподіл інвестицій між різними активів типами: паперами цінними, нерухомістю, резервами грошовими тощо. Такий підхід знижує залежність від окремих умов ринкових і зменшує концентрації ризик. Важливо також географічно активи диверсифікувати, інвестуючи в різні країни чи регіони для мінімізації ризиків локальних.

Для керування ліквідністю формується портфель, що включає активи високоліквідні, такі як кошти готівкові чи фінансові короткострокові інструменти. Це дозволяє компанії оперативно реагувати на несподівані потреби фінансові. Крім того, застосовуються інструменти фінансові хеджування, такі як форварди чи опціони, які допомагають захищати інвестиції від коливань курсу валютного або ставок процентних.

Важливою складовою є управління ризиком кредитним, що передбачає оцінку детальну надійності контрагентів і вибір інструментів фінансових з високим рейтингом кредитним. Регулярний моніторинг стану фінансового партнерів та аналіз їх платоспроможності дозволяє уникати збитків потенційних. Регуляторні ризики зменшуються через моніторинг постійний змін у законодавстві, що регулює страховиків діяльність, та завчасну адаптацію до вимог нових.

Для управління ризиками операційними компанії впроваджують сучасні рішення технологічні, що автоматизують процеси управлінські та знижують ймовірність помилок людських [28].

Окрему увагу приділяють управлінню ризиками репутаційними. Це включає прозору комунікацію з клієнтами та партнерами, дотримання етичних стандартів і відповідальне ставлення до зобов'язань. Стратегічне

керування активами доповнюється регулярною оцінкою трендів ринкових та адаптацією стратегій інвестиційних відповідно до умов економічних.

Комплексний підхід до керування ризиками, який базується на диверсифікації, хеджуванні, моніторингу та адаптивності, забезпечує страховим стійкість фінансову та підвищує їх здатність виконувати зобов'язання навіть у ситуаціях кризових.

1.3. Показники ефективності управління активами та їх вплив на прибутковість компанії

Ефективність керування активами страхової визначається здатністю оптимально використовувати ресурси фінансові для досягнення стабільності та реалізації цілей стратегічних, зокрема виконання зобов'язань, акціонерами та іншими сторонами зацікавленими. Це включає створення збалансованого портфеля інвестиційного, що поєднує активи з потенціалом доходності високої при ризику контрольованому, забезпечення належної ліквідності для оперативних виплат страхових компенсацій, а також зниження ризиків фінансових через диверсифікацію та хеджування. Крім того, важливим є здобуток оптимального ступеня прибутковості при збереженні стабільності фінансової, а також дотримання вимог нормативних, зокрема щодо формування резервів для покриття зобов'язань страхових, що сприяє забезпеченню платоспроможності і сприятливих умов для розвитку сталого компанії [28].

Під час здійснення діагностичних досліджень необхідно здійснити максимально об'єктивну оцінку стану активів, що є вагомим для подальшого розвитку компанії. Аналіз активів дозволяє виявити основні труднощі та визначити шляхи їх усунення, що, сприяє покращенню управлінської ефективності. Оцінка активів стану є визначальною деталлю для підвищення конкурентоспроможності як на внутрішньому/зовнішньому ринках. Слід зазначити, що дослідження ефективності керування активами в науковій

літературі часто залишається недостатньо висвітленим. Це питання практично не розглядається, хоча в діагностиці важливо використовувати ті показники, які служать основою для прийняття рішень щодо активів. Цей підхід є важливим, оскільки часто неясно, за якими саме критеріями оцінюються активи та які коефіцієнти лягли в основу аналізу. Визначення ефективності керування активами є важливим завданням для керівництва підприємства, оскільки це дозволяє виявити слабкі місця в системі (рис. 1.2).

Рис. 1.2. Кроки проведення діагностики щодо ефективності діяльності страхової компанії

Основна мета діагностичного аналізу полягає у всебічній оцінці управлінських практик, що викликає змогу впору реагувати на зміни та виявити слабкі ланки в організації. Обробка даних може здійснюватися в режимі ручному, в автоматизованому та/або частково автоматизованому, проте перевагу слід надавати автоматизованим системам, позаяк вони забезпечують більш високий рівень точності аналізу. На початковому етапі важливо визначити набір показників, які здійснять діагностику активів стану та заходів вжити щодо помилок мінімізації, спотворень даних і ухвалення рішень стратегічних для захисту підприємства від потенційних загроз [37].

Розглянемо більш детально кожен елемент аналізу активів у рамках діагностичної оцінки.

Крок 1-й. Оцінка стану керування активами включає дослідження політики керування активами, зокрема поділ їх на оборотні та необоротні, які є на підприємстві на момент оцінки. Основним осередком інформації є звітність фінансова. Проводиться оцінка показників вирішальних, що характеризують ефективність керування активами, таких як [3]:

- аналіз структури активів;
- вивчення коефіцієнтів ліквідності;
- аналіз показників стійкості фінансів;
- прибутковості оцінка та рентабельності;
- аналіз факту активів оборотних;
- оцінка ефективності використання активів оборотних.

Окремо аналізується ефективність використання активів оборотних для визначення їх оптимальної кількості, а також виявлення можливих надлишків або дефіцитів.

Завершивши цей крок, підбивається підсумок щодо стану та ефективності керування активами, після чого здійснюється перехід до наступного кроку.

Крок 2-й. Проводяться розрахунки всіх перелічених вище показників.

Крок 3-й. Здійснюється оцінка розрахованих показників ефективності керування активами. Роблять відповідні висновки. Якщо показники свідчать про ефективність високу і результат задовольняє керівництво, процес аналізу завершується. У разі, коли результати виявляються незадовільними або помірними, розпочинається перехід до наступного, четвертого кроку.

Крок 4-й. Ідентифікація можливих причин, які включають як внутрішні (помилки в управлінні, недосконалі процеси), так і зовнішні фактори (економічні зміни, конкуренція). Для розуміння причин застосовуються методи (діаграма Ішикави, SWOT-аналіз, процесний), що дозволяють виявити проблеми.

Крок 5-й. На ґрунті результатів аналізу розробляється план дій для усунення виявлених причин, що може включати зміну стратегії, оптимізацію процесів чи навчання персоналу.

Крок 6-й. Полягає у моніторингу та контролі ефективності впроваджених змін, що забезпечує запобігання повторення подібних проблем у майбутньому, підвищуючи ефективність діяльності.

Прибутковість страхової є важливим показником її надійності фінансової та ефективності, що вказує на здатність прибуток генерувати після покриття всіх витрат операційних, пов'язаних із здійсненням зобов'язань страхових. Для всебічної оцінки прибутковості враховуються різноманітні метрики фінансові, серед яких основними є прибуток чистий, коефіцієнти витрат на залучення клієнтів і виплат, а також прибуток технічний [41].

Чистий прибуток, як основний індикатор успішності компанії, видається як різниця між доходами та витратами, враховуючи не тільки основну діяльність страхову, але й доходи від операцій інвестиційних. Коефіцієнт витрат комісійних, що розраховується як частка витрат на рекламу, маркетинг і залучення клієнтів від зібраних премій, дає змогу оцінити ефективність витрат на розширення клієнтської бази та зростання бізнесу. Коефіцієнт виплат, що відображає частку страхових виплат у

зібраних преміях, дозволяє аналізувати рівень ризиків, з якими стикається компанія, і ефективність її стратегії зобов'язаннями управління перед клієнтами.

Технічний прибуток, що визначається без врахування результатів діяльності інвестиційної, надає вирішальну інформацію про реальний стан фінансовий компанії в межах її основної діяльності страхової, без впливу факторів зовнішніх. Комбінація цих показників дозволяє створити картину комплексну стійкості фінансової компанії, її здатності зобов'язання виконувати перед клієнтами та забезпечувати стабільність довгострокову, що є важливим як для інвесторів, так і для страхувальників, які довіряють свої інтереси фінансові підприємству страховому.

Розрахунок і аналіз показчиків ефективності управління активами безпосередньо впливає на прибутковість страхової, оскільки він дає змогу оцінити, наскільки раціонально і ефективно використовуються ресурси фінансові для генерування прибутку. Страхові володіють великими обсягами активів, що включають як інструменти фінансові (цінні папери, депозити), так і активи фізичні (нерухомість, транспортні засоби), тому правильно організоване управління цими активами має вагове значення для досягнення стабільності фінансової і прибутковості високої. Показники, такі як активів доходність (ROA), капіталу доходність (ROE), ліквідність, інвестицій ефективність (ROIC) і активів концентрація, є тими індикаторами, за допомогою яких можна оцінити ефективність стратегії поточної компанії. Ці показники взаємодіють між собою: високий рівень доходності активів вказує на ефективне ресурсів використання, в той час як оптимальний рівень ліквідності дозволяє компанії безперебійно здійснювати зобов'язання перед клієнтами та партнерами. З іншого боку, показник концентрації активів дає змогу оцінити ризиків рівень компанії, зокрема, ризик надмірної залежності від окремих секторів або активів [46].

Тому управління цими показниками є головним фактором для зменшення ризиків фінансових. Наприклад, через диверсифікацію активів

можна знизити вплив коливань ринкових і забезпечити більш стабільні результати фінансові. Також, якщо компанія інвестує в активи з високою доходністю, це дає змогу генерувати прибуток більший і забезпечувати ріст капіталу, що підвищує її конкурентоспроможність на ринку. Справжня цінність аналізу показників розлягається в тому, що він дозволяє не лише оцінити поточний стан фінансів, а й скоригувати стратегію для здобутку високих наслідків у майбутньому.

Висновки до розділу 1

При написанні 1 розділу зроблено наступні висновки:

1. З'ясовано, що активи страхової є основою її стабільності фінансової і здатності забезпечити виконання зобов'язань перед страхувальниками та іншими сторонами. Визначено основні види активів, що поділяються на фінансові та нефінансові, зокрема, це кошти грошові, папери цінні, нерухомість, а також незавершене страхування та резерви. Структура активів повинна бути диверсифікованою для забезпечення балансу між ризиком і прибутковістю, що дозволяє знизити потенційні втрати фінансові у випадку непередбачених ситуацій ринкових.

2. Основні ризики, пов'язані з керуванням активами страхової, та методи їх мінімізації: Виявлено основні ризики, що мають вплив безпосередній на керування активами. До них відносяться: ризик кредитний (пов'язаний з невиконанням зобов'язань), ризик ринковий (зміна цін на активи фінансові), ризик ліквідний (неможливість своєчасно виконати зобов'язання через недостатність активів ліквідних) та ризик операційний (пов'язаний із внутрішніми процесами). Мінімізація ризиків - стратегія (диверсифікація активів, використання хеджування, оптимізація портфеля активів, а також посилення внутрішнього контролю та ризик-менеджменту).

3. Визначено вирішальні показники, які дозволяють оцінити ефективність керування активами, зокрема, доходність активів, капіталу, ліквідність та рівень їх концентрації. Показано, що ефективне керування активами безпосередньо впливає на результати фінансові: зростання доходності активів веде до підняття прибутковості, в той час як правильний баланс ліквідності та ризиків допомагає забезпечити стабільність і зменшити ймовірність втрат фінансових.

РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ УПРАВЛІННЯ АКТИВАМИ СТРАХОВОЇ КОМПАНІЇ

2.1. Загальна характеристика страхової компанії та показники її діяльності

ПАТ «Страхова компанія «Українська страхова група» (далі - УСГ) була заснована у 2000 році та є однією з головних учасниць ринку страхового України. Протягом своєї діяльності компанія здобула стабільні позиції, ставши важливим гравцем у наданні різноманітних страхових послуг. УСГ спеціалізується на обов'язковому та добровільному страхуванні, пропонуючи продукти для фізичних осіб та юридичних осіб. Вона забезпечує страхування на випадок нещасних випадків, майна, життя, а також ризиків, пов'язаних з підприємницькою діяльністю. Особливістю її пропозицій є широкий спектр корпоративних рішень, включаючи страхування фінансових ризиків, транспорту та нерухомості.

Важливою площиною діяльності УСГ є її входження до складу міжнародної групи Vienna Insurance Group, що дозволяє компанії застосовувати міжнародні стандарти обслуговування і використовувати досвід глобальних страхових гравців. Завдяки цьому, компанія змогла активно розширювати свою діяльність на території України, маючи філії в багатьох великих містах країни, таких як Київ, Львів, Одеса, Харків, Дніпро та інші. Таке стратегічне розширення забезпечує компанії ефективне обслуговування клієнтів у різних регіонах. Компанія має 24 ліцензії на різні види страхування, що підтверджує її значну інтеграцію в міжнародну страховку спільноту.

Проте, незважаючи на наявність широкої мережі представництв і вигідні умови страхування, компанія не застрахована від критики. Клієнти відзначають певні проблеми з виплатами, зокрема при використанні страхових полісів для міжнародних подорожей, а також у випадках затримок та невиконання зобов'язань. Це породжує сумніви щодо повної надійності

деяких аспектів її діяльності, особливо в частині обслуговування за кордоном.

Водночас, УСГ продовжує вдосконалювати свою діяльність, застосовуючи новітні технології для покращення процесу оформлення полісів та обробки страхових заявок, а також працює над покращенням рівня обслуговування. Зокрема, активно використовуються онлайн-платформи та мобільні додатки, що спрощують доступ до страхових послуг і допомагають клієнтам швидше вирішувати питання з оформленням і виплатами. Незважаючи на деякі негативні відгуки, компанія продовжує активно розвиватися і підтримує свою позицію на страховому ринку України, надаючи доступ до якісних страхових продуктів як для фізичних, так і для юридичних осіб.

На основі даних, наведених в додатку А, проведемо аналіз основних показників діяльності УСГ (додаток А, рис. 2.1-2.2).

За аналізований період виявляється зростання бруто-премій до 2022 року, коли їх обсяг сягнув 3,167 млрд грн, що демонструє про діяльний розвиток компанії. Проте у 2023 році відбулося пониження на 7% (до 2,936 млрд грн), що може бути ефектом економічних потрясінь, викликаних військовими діями. Особливо слід відзначити премії від осіб фізичних, які побільшали більш ніж удвічі у 2022 році, але понизилися у 2023 році на 17%. Така динаміка демонструє про залежність доходів від населення попиту, який піддається впливу зовнішньому.

Частка осіб фізичних у загальних преміях також демонструє суттєві коливання: досягнувши максимуму у 2022 році (67,27%), вона знизилася у 2023 році до 60,36%. Частка перестраховиків у преміях залишалася незначною, однак різко підійнялася в 2023 році, що пов'язано зі зміною перестраховальної політики або необхідністю покриття ризиків високих.

Значна частка страхових платежів спрямовується перестраховикам. У 2023 році ці витрати досягли 900,4 млн грн, що на 72% більше відносно з 2020 роком. Коефіцієнт участі перестраховиків у преміях страхових

підійнявся до 30,66% у 2023 році, що відбиває зростання залежності компанії від перестраховування як засобу ризиків мінімізації.

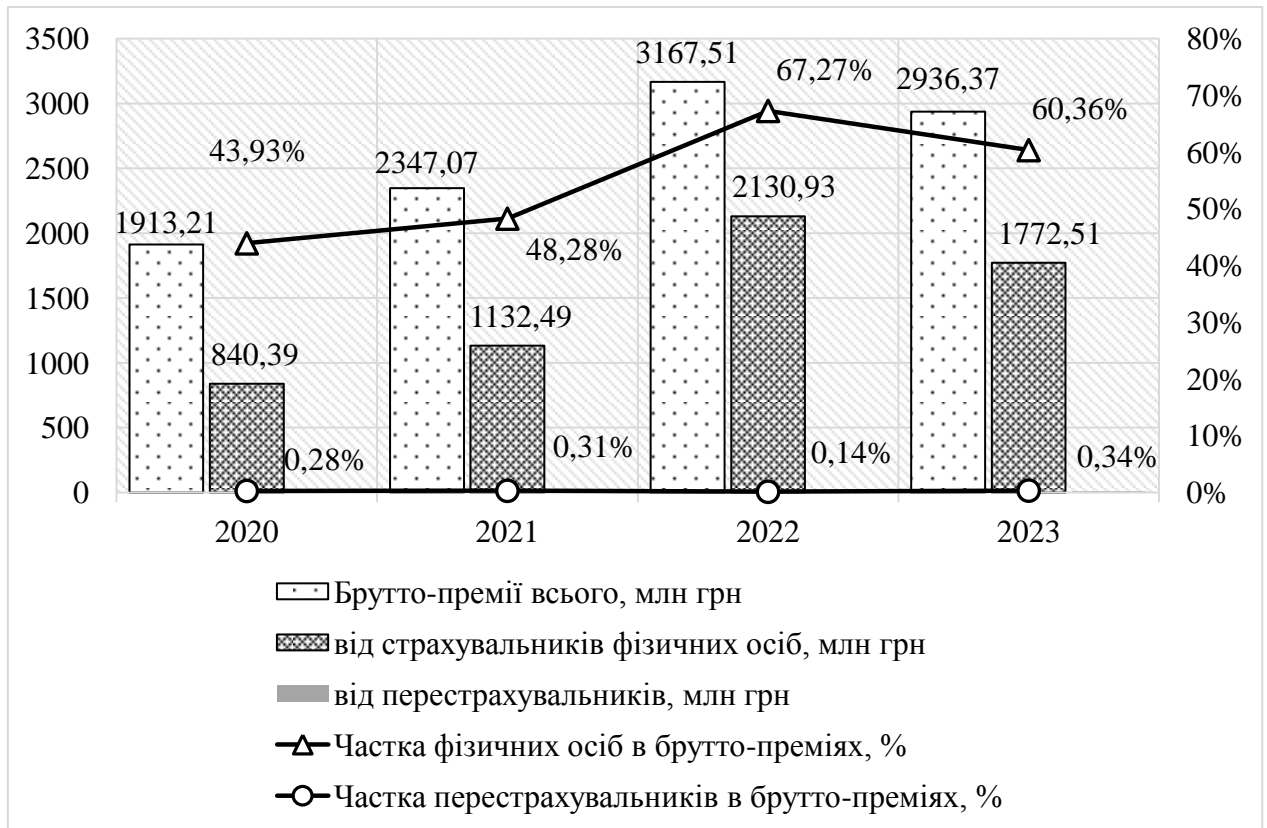

Рис. 2.1. Брутто-премії УСГ за 2020-2023 рр.

Брутто-премії демонстрували стабільний приріст у 2021 році (на 23%) та у 2022 році (на 35%), що вказує про розширення ринку і збільшення кількості укладених страхових договорів. Однак у 2023 році зафіксовано спад на 7%, що пов'язано зі зниженням активності клієнтів унаслідок нестабільності економічної. Премії від страхувальників осіб фізичних мали високі темпи приросту: +35% у 2021 році та +88% у 2022 році, що вказує про довіру населення до компанії. Проте в 2023 році темп приросту став від'ємним (-17%), що зумовлено скороченням платоспроможності фізичних осіб або зростанням конкуренції. Премії від перестраховувальників мали нестабільну динаміку: зростання на 35% у 2021 році, зниження на 40% у 2022 році, але різке зростання у 2023 році (на 133%). Це пов'язано із залученням

додаткових перестраховальних контрактів для зменшення ризиків у період кризовий.

Рис. 2.2. Показники діяльності УСГ за 2020-2023 рр.

Зароблені премії страхові демонструють сталий приріст, що є позитивним показником ефективності роботи компанії. У 2023 році їх обсяг сягнув 2,159 млрд грн, що на 60% більше відносно з 2020 роком. Проте результат фінансовий від діяльності операційної зазнав серйозного впливу негативного, особливо у 2022–2023 роках, що підтверджує про зростання витрат і ризиків фінансових.

Показники чистого прибутку демонструють нестабільність: після зростання до 85,0 млн грн у 2022 році компанія зазнала збитків у 2023 році (-38,5 млн грн). Це говорить про неефективність або ризиковість обраної стратегії фінансової. Рентабельність капіталу власного також пізнала різкого зниження: після піку у 2022 році (13,2%) вона стала від'ємною у 2023 році (-6,8%).

Рентабельність продажів зазнала аналогічних коливань: зниження з 2,56% у 2020 році до -10,97% у 2023 році засвідчує про значне перевищення

витрат над доходами. Співвідношення між страховими виплатами і бруто-преміями також демонструє нестабільність: після пікового значення у 2021 р. (118,94%) показник знизився до 50,33% у 2023 році, що засвідчує про часткову стабілізацію виплат.

Частка фізичних осіб у бруто-преміях зростала до 2022 року (+10% у 2021 році та +39% у 2022 році), але знизилася у 2023 році (-10%). Зменшення показника вказує на проблеми потенційні із залученням осіб фізичних або зміщення акценту компанії на клієнтів корпоративних.

Страхові платежі, передані перестраховикам мали стабільний приріст: 39% у 2021 році, 21% у 2022 році, і лише незначне зростання на 2% у 2023 році, що вказує на політику стриману щодо передачі ризиків.

Рентабельність продажів мала негативну динаміку: зниження на 22% у 2021 році, різке падіння на 269% у 2022 році, і подальше зниження на 225% у 2023 році, що свідчить про погіршення ефективності керування доходами та витратами.

Чистий прибуток пізнав значних коливань. У 2021 році зниження склало 68%, але у 2022 році компанія змогла досягти зростання на 301%. Однак у 2023 році темп приросту став негативним (-145%), і компанія пізнала збитків.

Рентабельність капіталу власного засвідчила негативну тенденцію. У 2021 році вона знизилася на 66%, зросла на 259% у 2022 році, але різко впала на 152% у 2023 році, що говорить на низьку ефективність використання ресурсів власних.

Ріст доходів у попередні роки демонструє на потенціал компанії до розширення ринку, однак зниження премій і прибутковості у 2023 році є сигналом для вдосконалення бізнес-моделі. Залежність від перестраховувальників та зростання витрат у цьому напрямку вимагає оптимізації політики перестраховувальної. Нестабільність фінансова, виражена у збитках і падінні рентабельності, підкреслює необхідність вдосконалення керування активами і зменшення операційних витрат.

Аналіз темпів приросту показників основних демонструє нестабільність діяльності фінансової УСГ у період 2020–2023 років. Незважаючи на позитивні тенденції у 2021–2022 роках, у 2023 році відбулося вагоме погіршення результатів, що засвідчує про необхідність вдосконалення стратегії керування активами, диверсифікації доходів та оптимізації витрат. Особливу увагу слід приділити покращенню ефективності діяльності операційної та ризиків мінімізації, пов'язаних із нестабільністю економічною.

За аналізований період обсяг бруutto-премій зменшився на 66,61 млн грн (-2,97%) (рис. 2.3). Це засвідчує спад загальної активності на ринку страховому або втрату клієнтів.

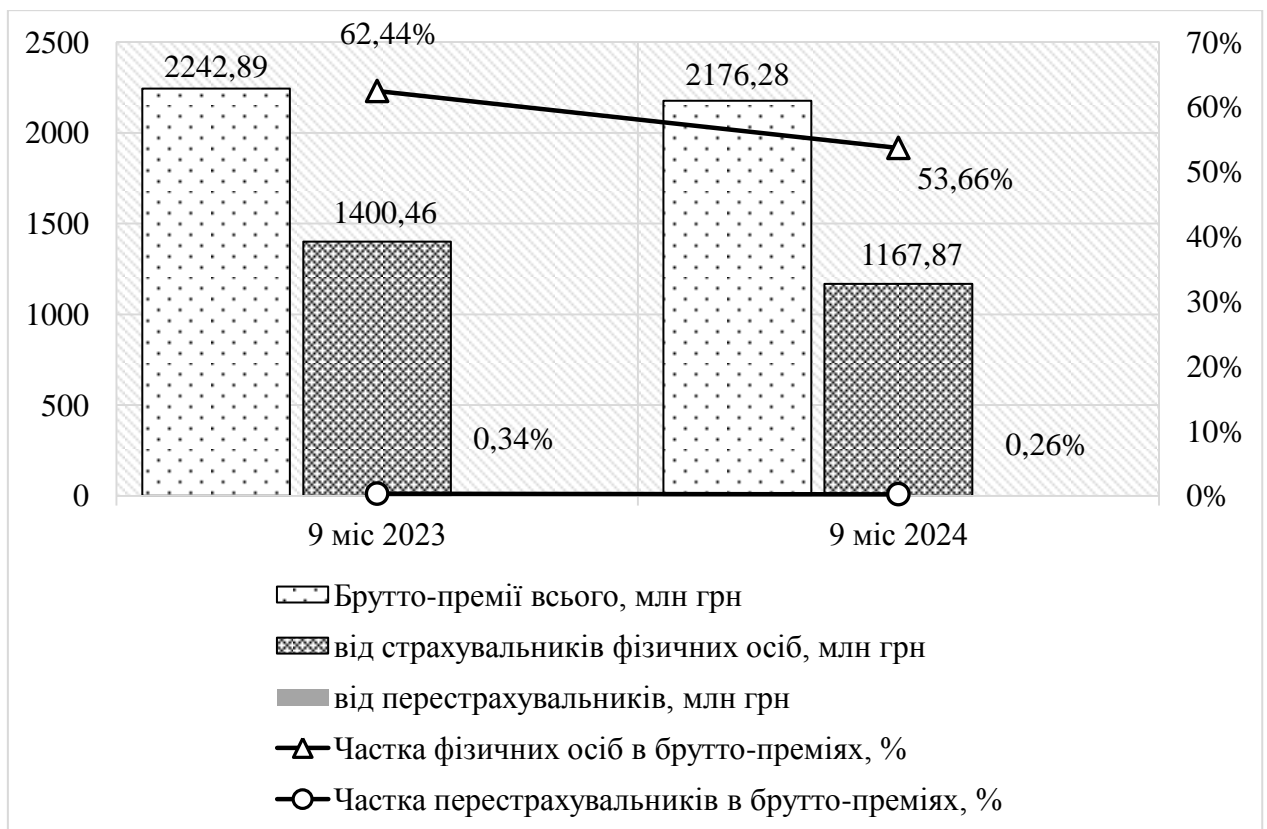

Рис. 2.3. Брутто-премії УСГ за 9 міс 2023-2024 рр.

Особливо значним є зниження обсягу премій від осіб фізичних (-232,59 млн грн, або -16,61%), що може бути спричинено скороченням

платоспроможності населення або посиленням конкуренції. Щодо перестраховальників, обсяг премій зменшився на 2,02 млн грн (-26,11%), що вказує на зниження потреби в перестрахованні або оптимізацію ризик-менеджменту компанії.

Частка осіб фізичних у обсязі загальному бруто-премій зменшилася на 8,78 п.п., а частка перестраховальників на 0,08 п.п. Це підкреслює зменшення ваги осіб фізичних і перестраховальників у структурі доходів компанії.

Чисті премії зросли на 533,31 млн грн (+41,55%), що є позитивним показником і вказує про збільшення коштів обсягу, що залишаються в компанії для виконання зобов'язань перед клієнтами. Чисті зароблені премії страхові також зросли на 185,03 млн грн (+11,34%).

Результат фінансовий від діяльності операційної поліпшився на 98,04 млн грн (-62,01%), хоча залишився негативним (-60,06 млн грн у 2024 році). Рентабельність продажів зросла на 4,29 п.п., проте залишається негативною (-2,76%). Це засвідчує про поступове покращення ефективності діяльності операційної (рис. 2.4).

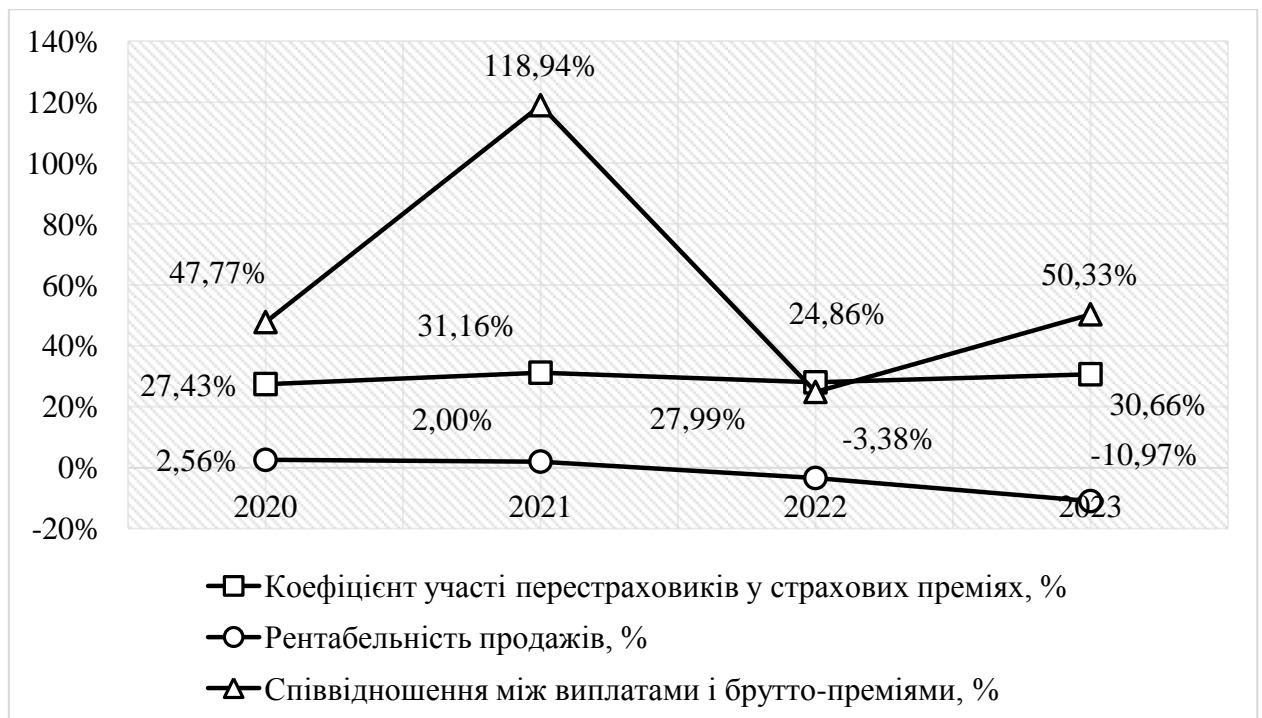

Рис. 2.4. Показники діяльності УСГ за 9 міс 2023-2024 рр.

Виплати страхові і відшкодування зросли на 73,34 млн грн (+6,88%), що говорить про збільшення частоти випадків страхових або розширення зобов'язань перед клієнтами. Співвідношення між виплатами і бруто-преміями зросло на 4,82 п.п., що підтверджує про посилення навантаження на резерви компанії. Чистий прибуток зріс на 62,83 млн грн (-95,07%), хоча залишився від'ємним (-3,26 млн грн). Рентабельність капіталу власного також покращилася на 10,88 п.п., досягнувши -0,56%. Це говорить про поступову стабілізацію ситуації фінансової.

Темпи зростання показників УСГ демонструють змішану динаміку: з одного боку, є позитивні зрушення в ефективності управління чистими преміями та зниженні витрат на перестраховування, з іншого боку — негативна динаміка бруто-премій, особливо від осіб фізичних, що потребує ретельного аналізу умов ринкових та стратегій конкурентних. Поліпшення прибутку чистого та рентабельності операційної дає надію на поступове відновлення стабільності фінансової, але компанії необхідно суттєво скоротити витрати та оптимізувати доходів структуру.

УСГ демонструє неоднозначні результати за 9 міс 2024 року. Попри зменшення загального обсягу бруто-премій, компанія досягла зростання чистих премій і зароблених страхових премій. Суттєве скорочення обсягів перестраховування засвідчує про оптимізацію керування ризиками, але водночас створює додаткові виклики для стабільності фінансової. Позитивні зрушення в результаті фінансовому та рентабельності свідчать про поступове відновлення ефективності діяльності операційної, хоча компанія ще залишається збитковою. Це вимагає подальшого вдосконалення стратегії керування активами та витратами для досягнення стабільного зростання.

Для поліпшення стійкості фінансової та забезпечення стабільного розвитку УСГ необхідно впровадити більш ефективні методи управління,

зокрема оптимізувати перестраховальну політику, зменшити операційні витрати та підвищити ефективність діяльності інвестиційної.

2.2. Аналіз структури та динаміки активів компанії

Структура активів страхової в 2023 р пред'являє стратегічний підхід до керування ресурсами фінансовими, де пріоритет віддається ліквідності та збереженню капіталу. Найбільшу частку займають кошти грошові та їх еквіваленти (30,45%), що забезпечує покриття оперативне зобов'язань перед клієнтами та створює буфер фінансовий на випадок непередбачуваних витрат. Такий підхід є важливим фактором стабільності (рис. 2.5).

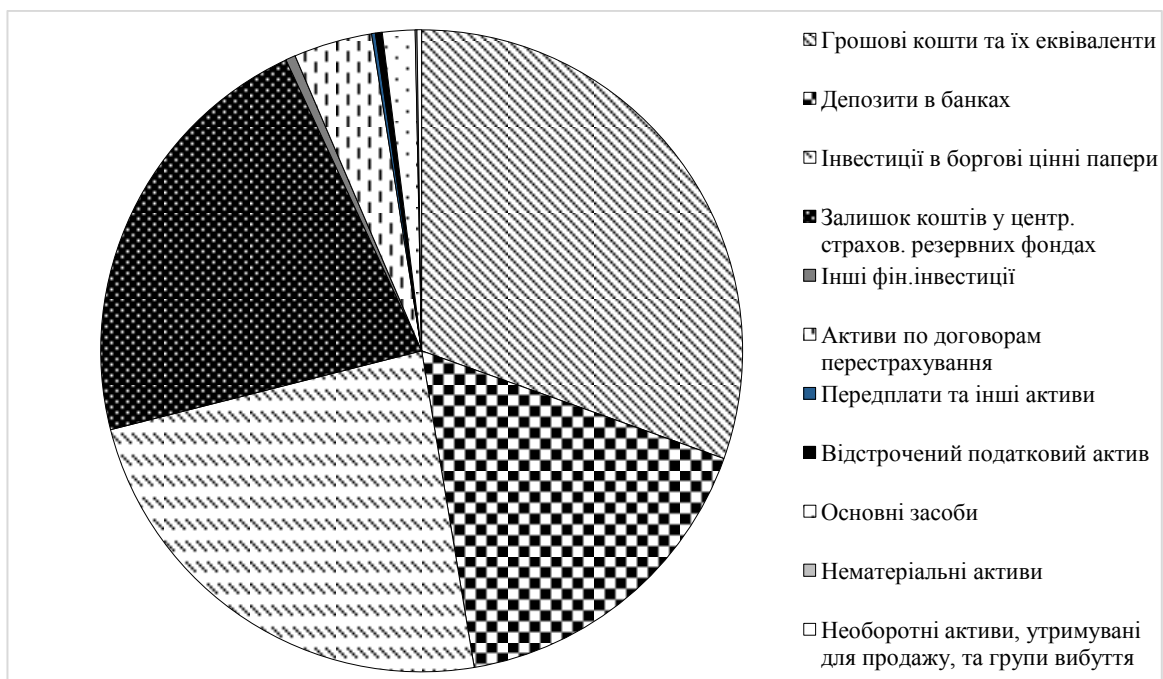

Рис. 2.5. Структура активів УСГ в 2023 р, %

Інвестиції у депозити в банках (16,93%) підкреслюють орієнтацію на низькоризикові активи, що приносять прогнозований дохід і підтримують фінансову стійкість. Водночас значна частка боргових паперів цінних (23,67%) свідчить про прагнення диверсифікувати активи та забезпечити додаткове джерело доходу з розміреним рівнем ризику. Високий рівень залишків у централізованих страхових фондах резервних (22,01%) відображає прагнення компанії гарантувати виконання своїх страховиків і

перестраховальних зобов'язань. Це дозволяє підтримувати довіру клієнтів і партнерів, що є визначальною площиною діяльності страхової. Решта активів займає меншу частку, однак кожен із компонентів має своє стратегічне значення.

Наприклад, активи за договорами перестраховання (3,96%) забезпечують оптимізацію ризиків, тоді як інші інвестиції фінансові (0,49%) та відстрочений актив податковий (0,34%) демонструють обережний підхід до управління ресурсами. Мінімальна частка засобів основних (1,64%) і активів нематеріальних (0,09%) підкреслює специфіку діяльності страхової, де пріоритет віддається активам нематеріальним, пов'язаним із операціями фінансовими. Необоротні активи, утримувані для продажу (0,23%), свідчать про реструктуризацію окремих напрямів діяльності або оптимізацію портфеля активів.

Аналіз активів структури УСГ за 2023 рік показує, що компанія орієнтується на збереження високої ліквідності (кошти грошові та їх еквіваленти) і помірний ризик (депозити, боргові папери цінні). Висока частка централізованих страхових фондів резервних забезпечує зобов'язань виконання перед клієнтами, а підхід збалансований до перестраховання ризику мінімізує.

Невелика роль активів нематеріальних і необоротних підтверджує, що основна увага приділяється інструментам фінансовим, а не активам матеріальним. Така структура активів є типовою для страхової, яка прагне підтримувати стабільність, ліквідність та прогнозованість доходів.

Проаналізуємо динаміку активів необоротних УСГ за 2019-2023 рр (табл. 2.1).

Необоротні активи компанії демонструють різноспрямовані тенденції на протязі 2019–2023 років, що відображає стратегічні зміни в управлінні активами. Проведемо детальний аналіз ключових компонентів у кожному році.

Таблиця 2.1

Динаміка необоротних активів УСГ за 2019-2023 рр, млн грн, %

Вид надходжень	2019	2020	2021	2022	2023	Темп зростання, % 2023/2019
АКТИВИ, в тому числі	1905,75	4755,89	2944,33	3437,30	2729,48	0,43
Необоротні активи, в тому числі	679,36	728,30	1202,38	1004,15	736,57	0,08
Нематеріальні активи	1,67	6,59	4,73	3,06	2,42	0,45
Основні засоби	30,36	27,26	20,27	20,77	44,64	0,47
Довгострокові інвестиції	-	-	-	-	13,39	-
Інші фін.інвестиції	98,40	53,90	339,613	76,26	75,23	-0,24
Відстрочені податкові активи	14,18	16,07	19,83	2,70	9,17	-0,35
Відстрочені аквізиційні витрати	119,02	121,20	165,11	309,01		-1,00
Залишок коштів у центр. страхов. резервних фондах	415,73	503,27	641,61	592,34	591,71	0,42
Питома вага необоротних активів у загальних активах, %	35,65	15,31	40,83	29,21	26,99	-0,24

У 2023 році обсяг активів необоротних становив 736,57 млн грн, що лише на 8% більше, ніж у 2019 році (679,36 млн грн). Зміна за роками вказує на нестабільність: у 2020 році обсяг активів необоротних зріс до 728,30 млн грн (+7,2%); у 2021 році відбулося значне зростання до 1202,38 млн грн (+65%), що вказує на масштабні інвестиції довгострокові; у 2022 році спостерігалось зниження до 1004,15 млн грн (-16,5%), а у 2023 році - ще на 26,6%, що є результатом переоцінки активів або їх часткового списання. Обсяг активів нематеріальних у 2023 році становив 2,42 млн грн, що у 1,45 рази більше за рівень 2019 року (1,67 млн грн). Максимальне значення досягнуто у 2020 році (6,59 млн грн), після чого активи почали знижуватися.

Це засвідчує про завершення великих ІТ-проектів або списання активів амортизованих. У 2023 році обсяг засобів основних становив 44,64 млн грн, що на 47% більше порівняно з 2019 роком (30,36 млн грн). Незважаючи на зниження у 2020–2021 роках, у 2023 році спостерігається істотний приріст (+115% до 2021 року), що пов'язано з модернізацією або придбанням активів нових. У 2019 році обсяг інших інвестицій фінансових становив 98,40 млн грн, у 2021 році досягли піку в 339,61 млн грн (+245%), але до 2023 року скоротилися до 75,23 млн грн (-24% від 2019 року). Така тенденція вказує на перегляд політики інвестиційної або реалізацію раніше коштів вкладених.

У 2023 році відстрочені активи податкові скоротилися до 9,17 млн грн, що на 35% менше за рівень 2019 року (14,18 млн грн). Після збільшення до 19,83 млн грн у 2021 році спостерігається падіння стрімке, можливо, через зміни у законодавстві чи зниження податкових відстрочок. Залишок коштів у централізованих страхових фондах резервних у 2023 році становив 591,71 млн грн (+42% до 2019 року), свідчачи про підтримку рівня достатнього резервів для виконання зобов'язань страхових. Проте, зниження після значення пікового у 2021 році (641,61 млн грн) може бути пов'язане з виплатами за страхування договорами.

Частка активів необоротних у активах загальних зменшилася з 35,65% у 2019 році до 26,99% у 2023 році. Максимальне значення було зафіксоване у 2021 році (40,83%), що вказує про інтенсивну активність інвестиційну компанії. Станом на 2023 рік спостерігається переорієнтація на більш активи ліквідні для забезпечення гнучкості у управлінні фінансовому.

Динаміка активів необоротних страхової компанії за 2019–2023 роки демонструє зміну пріоритетів інвестиційних. У період 2020–2021 років спостерігався значний приріст, зумовлений інвестиціями у інструменти фінансові, засоби основні та активи нематеріальні. Однак, з 2022 року простежується скорочення обсягів, що може бути результатом нестабільності економічної або перегляду стратегії. Зменшення питомої ваги активів

необоротних свідчить про підвищену орієнтацію на підтримання ліквідності та гнучкість у розподілі ресурсів.

Проаналізуємо динаміку активів оборотних УСГ за 2019-2023 рр (табл. 2.2).

Таблиця 2.2

Динаміка оборотних активів УСГ за 2019-2023 рр, млн грн, %

Вид надходжень	2019	2020	2021	2022	2023	Темп зростання, % 2023/2019
АКТИВИ, в тому числі	1905,75	4755,89	2944,33	3437,30	2729,48	0,43
Оборотні активи, в тому числі	1224,89	4027,04	1735,64	2427,30	1986,59	0,62
Запаси	0,43	0,42	0,34	0,36	0,29	-0,33
Дебіторська заборгованість за продукцію	16,83	12,92	17,56	29,36	0,00	-1,00
Дебіторська заборгованість за виданими авансами	0,10	0,00	3,24	4,15	3,24	31,40
Дебіторська заборгованість за розрахунками з бюджетом	13,03	6,78	19,43	28,7	21,06	0,62
Інша поточна дебіторська заборгованість	64,75	33,28	31,07	59,25	0,09	-1,00
Поточні фінансові інвестиції	50,0	357,14	296,17	340,07	1022,44	19,45
Гроші та їх еквіваленти	740,25	526,81	273,01	1465,42	831,28	0,12
Частка перестрашування у страхових резервах	339,50	3089,65	1094,81	499,99	108,19	-0,68
Питома вага оборотних активів у загальних активах, %	64,35	84,69	59,17	70,79	73,01	0,13

Оборотні активи відіграють вирішальну роль у забезпеченні ліквідності та стабільності фінансової страхової. Аналіз їхньої динаміки за п'ятирічний період демонструє значні структурні та зміни кількісні, які відображають адаптацію компанії до умов ринку та рішення управлінські щодо розподілу активів.

У 2019 році обсяг активів оборотних становив 1 224,89 млн грн, тоді як у 2023 році він зріс до 1 986,59 млн грн, що відповідає темпу зростання 62%. Проте зростання було нерівномірним: у 2020 році спостерігався стрімкий приріст до 4 027,04 млн грн (+228,7%), що, ймовірно, було обумовлено різким збільшенням обсягів перестрахування та поточних інвестицій фінансових; у 2021 році активи оборотні скоротилися до 1735,64 млн грн (-56,9%), що свідчить про скорочення використання механізмів перестраховальних; у 2022 році відбулося часткове відновлення до 2 427,30 млн грн (+39,8%), зумовлене зростанням ліквідності та інвестицій; у 2023 році активи оборотні знову знизилися до 1 986,59 млн грн (-18,2%), однак залишилися значно вищими за рівень 2019 року.

Грошові кошти зросли з 740,25 млн грн у 2019 році до 831,28 млн грн у 2023 році (+12%). Найвищий рівень було зафіксовано у 2022 році (1465,42 млн грн), що демонструє про створення ліквідності резерву для зобов'язань короткострокових або інвестиційних можливостей.

Поточні інвестиції фінансові показали значне зростання з 50 млн грн у 2019 році до 1 022,44 млн грн у 2023 році (+1 945%) свідчить про активну діяльність інвестиційну компанії. Максимальний приріст спостерігався у 2022 році, коли обсяг інвестицій фінансових досяг 340,07 млн грн, що є наслідком стратегії диверсифікації активів.

Частка перестрахування у резервах страхових зменшилася з 339,50 млн грн у 2019 році до 108,19 млн грн у 2023 році (-68%). Максимальне значення було зафіксовано у 2020 році (3 089,65 млн грн), що свідчить про підвищену залежність від перестрахування в той період.

Заборгованість дебіторська за продукцію зменшилася до 0 млн грн у 2023 році (-100%), що свідчить про вдосконалення розрахунків із клієнтами. Заборгованість за авансами виданими зросла з 0,10 млн грн у 2019 році до 3,24 млн грн у 2023 році (+31,4%), що пов'язано з потребою у збільшенні платежів попередніх. Заборгованість за розрахунками з бюджетом зросла на 62%, досягнувши 21,06 млн грн у 2023 році, що відображає збільшення зобов'язань податкових.

Запаси скоротилися з 0,43 млн грн у 2019 році до 0,29 млн грн у 2023 році (-33%), що свідчить про мінімізацію запасів як активів некритичних.

Питома вага активів оборотних у активах загальних зросла з 64,35% у 2019 році до 73,01% у 2023 році (+13%). Найвищий рівень було зафіксовано у 2020 році (84,69%), що може бути пов'язано з орієнтацією на короткострокові активи ліквідні.

Хоча динаміка активів оборотних була нерівномірною, загальний тренд показує значне зростання, що позитивно впливає на ліквідність компанії. Зростання коштів грошових і інвестицій фінансових демонструє про намагання компанії забезпечити ліквідність високу і прибутковість. Скорочення частки перестраховування може зменшити витрати, але водночас підвищити ризикованість діяльності.

Для підвищення ефективності керування активами оборотними компанії слід зосередити увагу на оптимізації ліквідності, забезпечуючи необхідний рівень коштів грошових без надмірного їх накопичення, що може призвести до втрати можливостей для отримання доходу. Важливо посилити контроль за заборгованістю дебіторською, використовуючи автоматизовані системи для управління простроченими платежами та вдосконалити політику роботи з авансами виданими, щоб запобігти їхньому неефективному використанню. Рекомендується продовжувати збільшення диверсифікації інвестицій фінансових, зокрема, зосередившись на безпечних, але інструментах високоприбуткових, що дозволить забезпечити додаткові джерела доходу для компанії.

2.3. Оцінка ефективності управління активами

Обсяг активів загальних УСГ зріс з 1905,75 млн грн у 2019 році до 2729,48 млн грн у 2023 році (темп зростання +43%). Це говорить про стабільний розвиток компанії, однак за окремими роками простежується значна волатильність: у 2020 році активи зросли до 4755,89 млн грн (+149%), що є результатом масштабного залучення нових ресурсів фінансових; у 2021 році спостерігалось зниження до 2944,33 млн грн (-38%), можливо через скорочення інвестицій; у 2022 році активи зросли на 16,73% до 3437,30 млн грн, що говорить про стабілізацію після попереднього спаду; у 2023 році обсяг активів зменшився на 20,59% до 2729,48 млн грн, ймовірно через вплив економічних факторів.

Для оцінки ефективності керування активами страхової використовують кілька головних показників, що дозволяють зрозуміти, наскільки оптимально використовуються активи для генерування доходів та забезпечення стабільності фінансової.

Оцінка ефективності керування активами включає аналіз структур активів, їх динаміки та впливу на прибутковість. Нижче наведено розрахунок показників фінансових, що допомагають оцінити ефективність керування активами (табл. 2.3 - 2.6).

Питома вага активів оборотних - це показник, що відображає частку активів оборотних у активах загальних компанії і дозволяє оцінити, наскільки ефективно компанія використовує ресурси короткострокові (2.1; табл. 2.3).

$$\text{Питома вага оборотних активів} = \frac{\text{Оборотні активи}}{\text{Загальні активи}} \times 100 \quad (2.1)$$

Розраховані дані знесемо в таблицю 2.3.

Таблиця 2.3

Питома вага оборотних активів УСГ за 2019-2023 рр

Рік	Оборотні активи (млн. грн)	Загальні активи (млн. грн)	Питома вага оборотних активів (%)
2019	1224,89	1905,75	64,35
2020	4027,04	4755,89	84,69
2021	1735,64	2944,33	59,17
2022	2427,30	3437,30	70,79
2023	1986,59	2729,48	73,01

Питома вага активів оборотних у активах загальних зменшилась у 2021 році, але після цього почала зростати до 2023 року. Це вказує про те, що компанія збільшила свою залежність від активів короткострокових, що пов'язано з покращенням ліквідності. Однак, стабільне зростання показника після 2020 року вказує на намагання компанії збільшити доступність ресурсів фінансових для покриття зобов'язань поточних.

Темп зростання активів оборотних дозволяє оцінити, як змінюються активи короткострокові протягом певного періоду (2.2; табл. 2.4).

$$\text{Темп зростання} = \frac{\text{Оборотні активи (поточний рік)} - \text{Оборотні активи (попередній рік)}}{\text{Оборотні активи (попередній рік)}} \times 100 \quad (2.2)$$

Розраховані дані знесемо в таблицю 2.4.

Таблиця 2.4

Темп зростання оборотних активів УСГ за 2019-2023 рр

Рік	Оборотні активи (млн. грн)	Темп зростання оборотних активів (%)
2020	4027,04	228,53
2021	1735,64	-57,04
2022	2427,30	40,04

2023	1986,59	-18,14
------	---------	--------

Спостерігається значний стрибок у 2020 році, коли активи оборотні збільшилися на 228,53%. Однак після цього в 2021 році спостерігається значне зменшення активів оборотних (-57,04%), що засвідчує про зменшення ліквідності або ефективності інвестицій короткострокових. В 2022 році компанія змогла збільшити активи оборотні на 40,04%, але в 2023 році показник знизився на 18,14%, що може вказувати на проблеми з підтримкою ліквідності високої.

Темп зростання коштів грошових та їх еквівалентів допомагає оцінити, як компанія управляє своїми активами ліквідними (2.3; табл. 2.5).

$$\text{Темп зростання} = \frac{\text{Грошові кошти (поточний рік)} - \text{Грошові кошти (попередній рік)}}{\text{Грошові кошти (попередній рік)}} \times 100 \quad (2.3)$$

Таблиця 2.5

Темп зростання грошових коштів та їх еквівалентів УСГ за 2019-2023 рр

Рік	Грошові кошти (млн. грн)	Темп зростання грошових коштів (%)
2019	740,25	-
2020	526,81	-28,82
2021	273,01	-48,17
2022	1465,42	426,24

Показники коштів грошових і їх еквівалентів демонструють нестабільність. У 2020 і 2021 роках відбулося значне зменшення коштів грошових, що вказує на проблеми з ліквідністю або великими виплатами. У 2022 році спостерігається велике зростання (+426,24%), що пов'язано з поліпшенням ситуації з ліквідністю. Однак, у 2023 році знову відбувається зниження на 43,31%, що є результатом витрат на фінансування операцій чи зменшення резервів.

Заборгованість дебіторська є важливим показником, що вказує на ефективність збору платежів від клієнтів (2.4; табл. 2.6).

$$\text{Темп зростання} = \frac{\text{Дебіторська заборг. (пот. рік)} - \text{Дебіторська заборг. (попер. рік)}}{\text{Дебіторська заборгованість (попередній рік)}} \times 100 \quad (2.4)$$

Таблиця 2.6

Темп зростання дебіторської заборгованості УСГ за 2019-2023 рр

Рік	Дебіторська заборгованість за продукцію (млн грн)	Темп зростання (%)
2019	16,83	-
2020	12,92	-23,39
2021	17,56	35,94
2022	29,36	67,25

Спостерігається значний спад у дебіторській заборгованості у 2023 році, що може бути позитивним сигналом щодо зменшення прострочених платежів або покращення умов оплати для клієнтів.

Загальний аналіз ефективності керування активами страхової компанії на основі наведених даних показує, що компанія виявила певну нестабільність у своїй стратегії керування активами в період 2019-2023 років, що відображає зміни в умовах ведення бізнесу та обставинах економічних.

Важливим показником є питома вага активів оборотних у активах загальних, яка варіюється в залежності від року. У 2020 році спостерігався різкий стрибок цього показника, що вказує на збільшення ліквідності компанії. Втім, після 2021 року питома вага почала зменшуватися, що є результатом зниження активів ліквідних або більш консервативного підходу до інвестицій у активи оборотні. У 2023 році компанія змогла знову стабілізувати ситуацію, зберігши значну частку активів оборотних, що вказує про прагнення підтримати достатній рівень ліквідності для покриття зобов'язань поточних.

Темп зростання активів оборотних також показує нестабільність у компанії. Величезний стрибок у 2020 році (+228,53%) вказує на значне збільшення активів короткострокових, що могло бути необхідним для покриття оперативного витрат або для фінансування зобов'язань поточних. Водночас, спад у 2021 році на -57,04% вказує на проблеми в підтримці ліквідності високої або зміни у стратегії залучення короткострокових ресурсів фінансових. У 2022 році компанія змогла повернутись до позитивної динаміки, але в 2023 році спостерігається негативний тренд (-18,14%), що свідчить про зменшення ефективності керування активами в умовах нестабільної ситуації економічної.

Особливу увагу варто приділити показнику темпу зростання коштів грошових та їх еквівалентів, де в 2022 році був зафіксований значний приріст на 426,24%. Це свідчить про відновлення ліквідності після зниження у попередні роки, але вже у 2023 році спостерігається знову зниження на 43,31%, що вказує на можливі труднощі в підтриманні необхідного рівня коштів грошових або ж на великий обсяг витрат.

Також варто зазначити значні коливання в заборгованості дебіторській, що вказує на деякі проблеми в управлінні політикою кредитною. Спостереження показують, що компанія могла б покращити збори за рахунок ефективнішого контролю над термінами платежів, а також ретельніше управляти своїми дебіторами, що могло б знизити ризики неплатежів та зменшити необхідність підтримки резервів великих для покриття можливих збитків.

Аналіз структури активів необоротних страхової за 2019–2022 роки демонструє значні зміни у пріоритетах розподілу ресурсів. Основним компонентом залишається коштів залишок у централізованих страхових фондах резервних, який стабільно займав найбільшу питому вагу в структурі активів необоротних (59%–69%). Це підкреслює рівень високий забезпечення резервами страховими, що є критично важливим для стійкості фінансової

компанії. Проте висока залежність від цього компонента може вказувати на недостатню диверсифікацію активів (рис. 2.5).

Частка відстрочених витрат аквізиційних демонструє стрімке зростання у 2022 році (30,79% порівняно з 17,52% у 2019 році). Це може свідчити про активізацію процесів залучення клієнтів або витрат реструктуризацію, що підвищує конкурентоспроможність, але також створює ризики потенційні, пов'язані з відшкодуванням цих витрат.

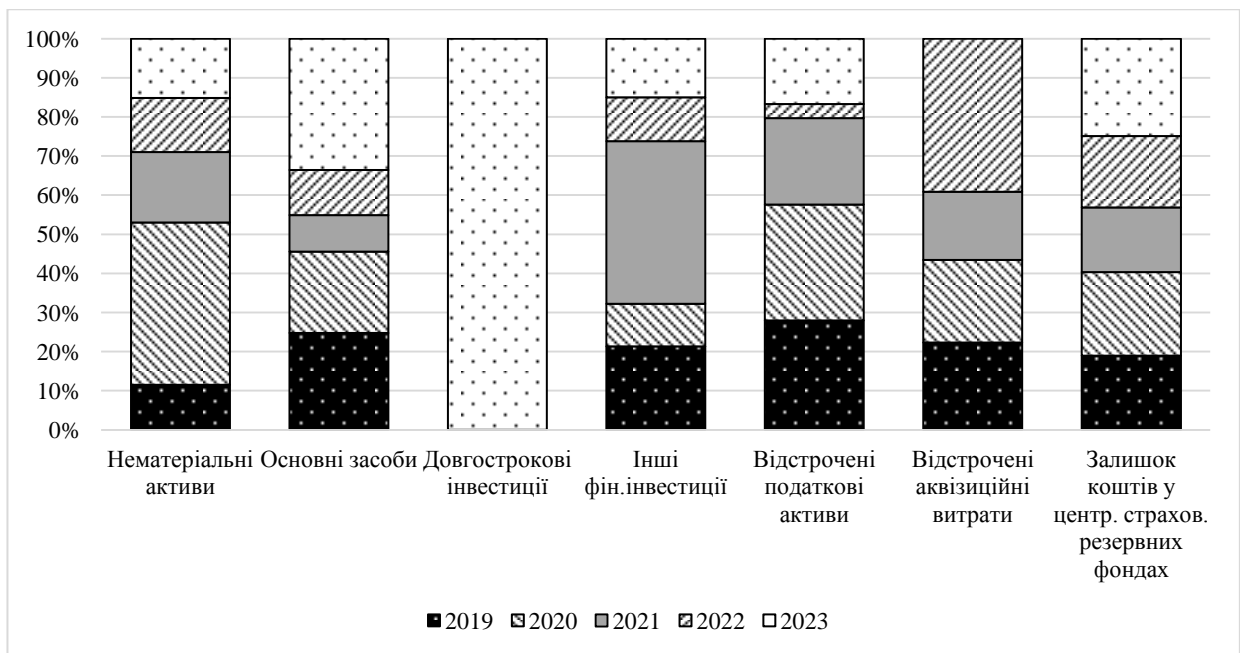

Рис. 2.5. Структур необоротних активів УСГ в 2019-2023 рр

Інші інвестиції фінансові досягли свого піку у 2021 році (28,26%), після чого їх питома вага значно знизилася у 2022 році (7,6%). Це вказує на зміну політики інвестиційної компанії або на необхідність ліквідності для інших напрямків діяльності. Така тенденція вимагає подальшого аналізу з метою оцінки ефективності цих змін. Частка активів нематеріальних залишалася дуже низькою протягом усього аналізованого періоду (менше 1%). Це може вказувати на обмежене використання інтелектуального капіталу або рішень технологічних, які могли б підвищити ефективність активами управління та

діяльність операційну компанії. Зниження частки засобів основних до 1,69% у 2021 році із подальшим незначним зростанням до 2,07% у 2022 році вказує на стабільну структуру активів фізичних. Це може бути ознакою ефективного управління ресурсами матеріальними, хоча порівняно низька частка вказує на незначну капіталоємність операцій.

Загалом, аналіз структури активів необоротних вказує на стабільність окремих компонентів та динамічні зміни в інших, що відображає адаптацію до зовнішніх і внутрішніх викликів. Для підвищення ефективності керування активами компанії рекомендовано продовжувати диверсифікацію інвестиційного портфеля, зосередити увагу на використанні активів нематеріальних, а також забезпечувати баланс між ліквідністю та капіталоємністю активів.

Розрахунки питомої ваги кожного компонента в структурі активів оборотних за 2019–2023 роки наведено на рис. 2.6.

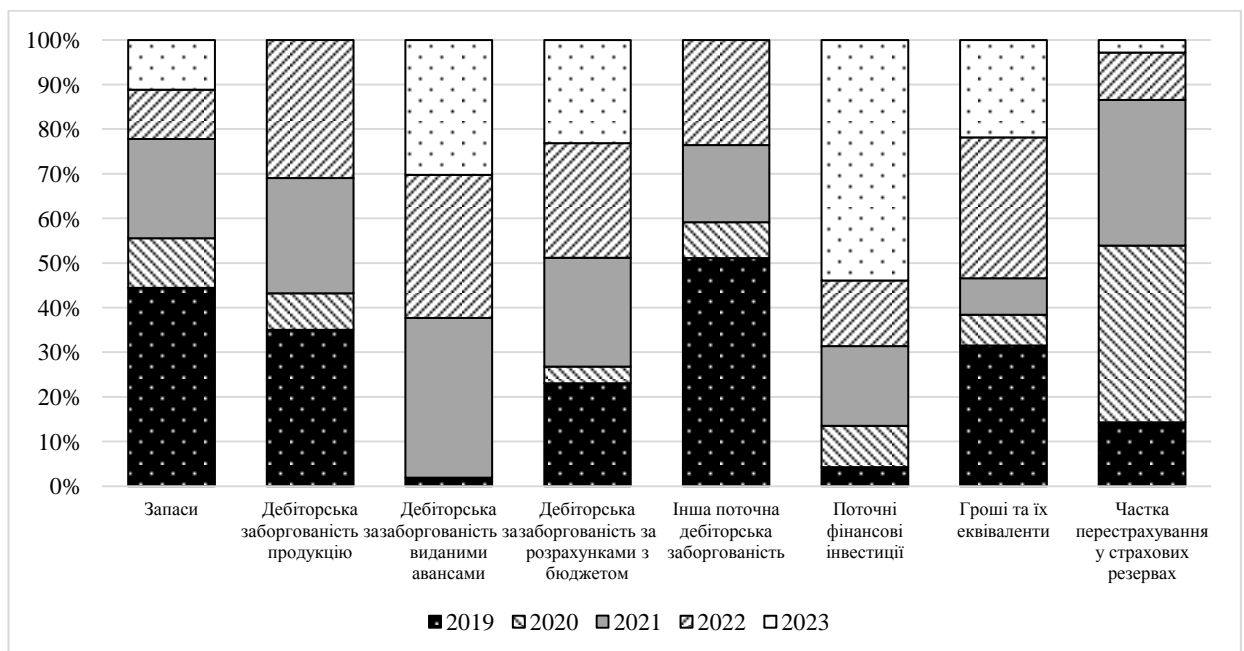

Рис. 2.6. Структур оборотних активів УСГ в 2019-2023 рр

Аналіз структури активів оборотних страхової за 2019–2023 роки демонструє суттєві трансформації у їхній динаміці, що відображає як зміни в управлінні ресурсами, так і адаптацію до зовнішніх умов. У 2019 році ключовими компонентами активів оборотних були кошти грошові та їх

еквіваленти (60,43%) та частка перестраховування у резервах страхових (27,72%), що вказувало на значну ліквідність компанії та високий рівень передачі ризиків на перестраховиків. Цей підхід був типовим для забезпечення стабільності фінансової за рахунок швидко доступних ресурсів. Однак з 2020 року спостерігається зниження частки коштів грошових (до 13,08%) та суттєве зростання частки перестраховування (до 76,72%). Це може бути пов'язано із стратегічною зміною підходу до ризиками управління, коли компанія зосередилася на активній співпраці з перестраховиками для мінімізації власних зобов'язань фінансових. У 2021–2022 рр структура активів оборотних знову зазнала змін. Частка коштів грошових почала поступово зростати (до 60,37% у 2022 р), водночас частка перестраховування знизилася до 20,60%. Це свідчить про зменшення залежності від перестраховиків та повернення до політики підвищення ліквідності. Водночас значна частка поточних інвестицій фінансових (14,01% у 2022 р) вказує на прагнення до диверсифікації активів та отримання додаткового доходу від вкладень фінансових. Найбільш помітні зміни відбулися в 2023 р, коли частка поточних інвестицій фінансових різко зросла до 51,47%, що зробило цей компонент домінуючим у структурі активів оборотних. Таке зростання, ймовірно, відображає активну політику інвестиційну компанії, спрямовану на досягнення більш доходів високих, однак воно супроводжувалося суттєвим скороченням частки коштів грошових (до 41,84%) та майже повним зниженням частки перестраховування (до 5,45%). Загалом, за аналізований період структура активів оборотних стала значно більш збалансованою, однак значне збільшення частки інвестицій фінансових в 2023 році може свідчити про підвищення ризиків фінансових, пов'язаних з волатильністю ринку інвестицій. Такі зміни потребують уважного моніторингу, щоб забезпечити як достатню ліквідність для виконання зобов'язань страхових, так і стабільність доходів від діяльності інвестиційної.

Отже, враховуючи всі фактори, компанії варто зосередитися на стабільному збільшенні активів оборотних і зменшенні коливань у коштах грошових та заборгованості дебіторській для підвищення ефективності керування активами та забезпечення стійкості до зовнішніх економічних змін.

Висновки до розділу 2.

При написанні 2 розділу були зроблені наступні висновки:

1. Загальна характеристика діяльності страхової дозволила оцінити її основні показники фінансові та структуру активів. На основі аналізу цих даних визначено, що компанія має значний активів обсяг і є стабільним учасником ринку послуг страхових. Водночас було виявлено, що компанія потребує покращення в стратегічному керуванні фінансами, щоб збільшити прибутковість та покращити структуру активів. Пріоритетним напрямком є збільшення ліквідності та удосконалення диверсифікації інвестицій, що дозволить знизити ризики та забезпечити стабільне зростання фінансове.

2. Оцінка ефективності керування активами показала, що хоча компанія використовує свої активи для забезпечення стабільного доходу, існують можливості для підвищення ефективності. Зокрема, показники доходності активів і капіталу свідчать про те, що компанія може досягнути кращих результатів за рахунок оптимізації стратегії інвестиційної та перерозподілу частини активів на більш прибуткові інструменти. Показники ліквідності вказують на достатній рівень забезпечення зобов'язань короткострокових, однак є можливості для поліпшення структури активів фінансових з урахуванням зміни ринкових умов. Аналіз структури активів страхової за 2023 рік дозволяє стверджувати, що компанія ефективно розподіляє ресурси фінансові, акцентуючи увагу на ліквідності, надійності та помірному ризику. Такий підхід забезпечує діяльність стабільну, знижує ймовірність фінансових втрат і сприяє зміцненню довіри клієнтів. Комбінація високоліквідних і

довгострокових активів свідчить про зважену стратегію управління, орієнтовану на збереження капіталу та довготривалу прибутковість. Аналіз активів необоротних компанії за 2019–2023 роки демонструє зміну підходів до їхнього формування. Після зростання у 2021 році компанія почала скорочувати обсяг активів необоротних, фокусуючись на ліквідності. Це зумовлено економічною нестабільністю, зміною ринкової ситуації або оновленням пріоритетів стратегічних. Хоча питома вага активів необоротних у загальних активах зменшилася, приріст окремих компонентів, таких як засоби основні, вказує на розвиток матеріальної бази компанії. Оборотні активи демонструють стабільну динаміку позитивну за період 2019–2023 років, хоча з періодичними коливаннями. Зростання обсягу коштів грошових і інвестицій фінансових свідчить про покращення ліквідності й гнучкості фінансової.

3. Виявлення проблем і ризиків у процесі керування активами компанії вказало на необхідність коригування стратегії, зокрема, в аспектах диверсифікації та управління концентрацією активів. Поточна структура активів компанії має високий рівень концентрації в певних секторах, що підвищує ризики при коливаннях ринку. Для зниження цих ризиків необхідно впровадити більш збалансовану стратегію управління, зокрема з акцентом на диверсифікацію інвестицій та більш активну роботу з новими інструментами фінансовими. Окрім того, важливим аспектом є покращення внутрішнього контролю і моніторингу ефективності активів, що дозволить вчасно реагувати на зміни ринкових умов і мінімізувати потенційні втрати фінансові. Загальний аналіз показників керування активами демонструє певну нестабільність у структурі активів компанії. Значні коливання в обсягах активів оборотних, коштів грошових та заборгованості дебіторської свідчать про зміни в стратегії ліквідності управління та заборгованістю дебіторською. Попри негативні темпи зростання в деяких показниках у 2023 році, компанія змогла зберегти достатній рівень активів оборотних і ліквідність підвищити. Однак необхідно звернути увагу на постійні

коливання в заборгованості дебіторській та ефективність збору платежів від клієнтів для забезпечення стабільності потоків фінансових.

РОЗДІЛ 3. УДОСКОНАЛЕННЯ УПРАВЛІННЯ АКТИВАМИ СТРАХОВОЇ КОМПАНІЇ ДЛЯ ПІДВИЩЕННЯ ПРИБУТКОВОСТІ

3.1. Пропозиції щодо оптимізації структури активів з урахуванням ризиків та ринкової кон'юнктури

Оптимізація структури активів страхової є вагомим інструментом для забезпечення її стабільності фінансової та підвищення ефективності керування в умовах постійно змінюваної економічної ситуації та непередбачуваних ризиків. Одним з кардинальних завдань є збереження необхідного балансу між ліквідністю та доходністю активів, що дозволяє страховій швидко реагувати на зобов'язання фінансові, не піддаючи себе додатковим ризикам. Для досягнення цього результату варто зосередити увагу на збільшенні частки активів високоліквідних, таких як кошти грошові, депозити банківські та короткострокові інструменти фінансові, які гарантують швидкий доступ до коштів і знижують залежність від нестабільних ринків фінансових. Це дозволить компанії зберегти гнучкість у момент необхідності виконати зобов'язання перед клієнтами або провести виплати за випадками страховими.

Важливою складовою оптимізації є диверсифікація портфеля інвестиційного, що дозволяє знизити загальний рівень ризику та збільшити дохід потенційний. Враховуючи високий ступінь волатильності ринків фінансових, компанії доцільно інвестувати в активи стабільні, такі як облігації державні, корпоративні папери цінні, нерухомість або інші інструменти, що мають низьку ймовірність різких коливань. Це знижує залежність від ринкових коливань, що в свою чергу сприяє підвищенню стабільності та передбачуваності доходів [1].

Зниження ризиків також можливе через ефективне керування дебіторською заборгованістю. Страховій компанії необхідно вдосконалити механізми стягнення заборгованості та запровадити більш суворі умови

кредитування для своїх клієнтів. Важливим кроком є оптимізація умов для реструктуризації боргів та запровадження прогресивних методів мотивації для їх погашення, що дозволить зменшити негативний вплив неплатежів на фінансовий стан компанії.

У світлі сучасних тенденцій і технологічних змін, впровадження цифрових платформ для моніторингу активів і ринкової кон'юнктури дозволяє здійснювати постійний аналіз та своєчасно коригувати інвестиційні стратегії. Використання таких інструментів допомагає оперативно адаптуватися до змін на ринку та приймати більш обґрунтовані рішення щодо розподілу активів і управління ризиками. До того ж, консалтингові послуги, що спеціалізуються на інвестиціях фінансових, допоможуть розробити збалансований і диверсифікований портфель, що враховує всі актуальні фактори економічні та особливості ринкових циклів [29].

Для оптимізації активів структури страхової з урахуванням ризиків та кон'юнктури ринкової пропонується стратегія, яка включає перерозподіл активів з більш високоризикових інвестицій у низькоризикові та більш ліквідні активи. Це дозволить підвищити стабільність прибутковості та знизити ймовірність негативного впливу на результати фінансові через коливання ринкових умов. Для цього варто:

- збільшити частку високоліквідних активів, таких як кошти грошові, короткострокові інвестиції фінансові (депозити в банках), а також інші активи оборотні. Це дозволить знизити ризики нестабільності у випадку значних змін на ринках фінансових або під час економічних криз;

- перерасподілити частину інвестицій з більш ризикових паперів цінних у низькоризикові державні облігації чи інші надійні інструменти фінансові. Це дозволить знизити волатильність прибутковості;

- диверсифікація портфеля заборгованості дебіторської, тобто ризиків зменшення, пов'язаних з великими боргами, які можуть бути проблематичними для компанії в разі труднощів економічних;

- зменшити частку перестраховики в страхових резервах. Часткова оптимізація перестраховування дозволить витрати зменшити, пов'язані з передачею ризиків третім особам, що буде вигідним для підвищення прибутковості в умовах змін ринкових.

Аналіз активів структури УСГ за 2019–2023 роки показав, що основні проблеми полягають у низькій дохідності активів, недостатній диверсифікації портфеля інвестиційного та неефективному використанні активів оборотних і необоротних. На основі проведеного аналізу пропонується стратегія, яка включає такі ключові заходи:

1) Оптимізація структури - збільшити частку високоліквідних активів (грошових коштів та їх еквівалентів) до 50% у загальній структурі активів. Для цього пропонується спрямувати частину коштів з менш активів дохідних (запаси, заборгованість дебіторська) на поточні інвестиції фінансові та сертифікати депозитні. Це забезпечить більшу ліквідність та знизить ризики платоспроможності.

2) Розширення інвестицій у стабільні інструменти - підвищити частку довгострокових інвестицій у надійні фінансові інструменти, зокрема державні облігації, на 20% від загального обсягу активів необоротних. Це забезпечить стабільне зростання дохідності та зменшить вплив ризиків зовнішніх.

3) Скорочення заборгованості дебіторської - у 2024–2027 роках поставити завдання зменшення заборгованості дебіторської шляхом активного впровадження системи моніторингу платежів клієнтів і автоматизації внутрішніх процесів. Очікується скорочення частки заборгованості дебіторської до 10% у загальних оборотних активах.

4) Розширення діяльності перестраховування - використання перестраховування для ризиків зниження допоможе оптимізувати структуру резервів і підвищити стійкість компанії до коливань економічних.

На основі даних за 2019–2023 роки та запропонованої стратегії було проведено прогнозні розрахунки основних показників фінансових.

1. Розрахунок прогнозних загальних активів:

Вхідні дані:

Загальні активи за 2019–2023 роки:

2019: 1019,36 млн грн

2020: 1285,94 млн грн

2021: 1843,18 млн грн

2022: 2469,57 млн грн

2023: 2419,01 млн грн

За попередніми розрахунками, тренд загальних активів описується рівнянням лінійної регресії (3.1):

$$y=258,589x+1040,71 \text{ де } x - \text{ номер року (2019 = 1, 2020 = 2, ...) } \quad (3.1)$$

Для 2024 року ($x=6$): $y=258,589 \cdot 6+1040,71=2580,00$ млн грн

Для 2025 року ($x=7$): $y=258,589 \cdot 7+1040,71=2800,00$ млн грн

Аналогічно для 2026 ($x=8$) та 2027 ($x=9$):

$y=3050,00$ млн грн; $y=3300,00$ млн грн

2. Розрахунок оборотних активів

Вхідні дані:

Частка оборотних активів у загальних активах за 2019–2023 роки коливається в межах 50–60%.

Прогноз з урахуванням стратегії збільшення ліквідності встановлено, що частка оборотних активів має становити:

2024: 54%

2025: 55%

2026: 54%

2027: 53%.

Розрахунок для 2024 ($y=2580,00$):

Оборотні активи= $2580,00 \times 0,54=1393,20$ млн грн

Аналогічно для інших років:

$$2025: 2800,00 \cdot 0,55 = 1540,00$$

$$2026: 3050,00 \cdot 0,54 = 1647,00$$

$$2027: 3300,00 \cdot 0,53 = 1749,00$$

3. Розрахунок необоротних активів

Прогноз: необоротні активи визначаються як різниця між загальними активами та оборотними (3.2):

$$\text{Необоротні активи} = \text{Загальні активи} - \text{Оборотні активи} \quad (3.2)$$

Розрахунок для 2024: Необоротні активи = 2580,00 - 1393,20 = 1186,80 млн грн

Аналогічно для інших років:

$$2025: 2800,00 - 1540,00 = 1260,00$$

$$2026: 3050,00 - 1647,00 = 1403,00$$

$$2027: 3300,00 - 1749,00 = 1551,00$$

4. Прогноз чистого прибутку

Вхідні дані:

Рівняння тренду чистого прибутку за 2019–2023 роки:

$$y = 25,589x - 19,327, \text{ де } x - \text{ номер року.}$$

$$\text{Розрахунок для 2024 (} x=6 \text{): } y = 25,589 \cdot 6 - 19,327 = 145,60 \text{ млн грн}$$

$$\text{Для 2025 (} x=7 \text{): } y = 25,589 \cdot 7 - 19,327 = 172,20 \text{ млн грн}$$

$$\text{Аналогічно для 2026 та 2027: } y = 195,30 \text{ млн грн; } y = 218,40 \text{ млн грн}$$

5. Оцінка дохідності активів (3.3):

$$\text{Дохідність активів} = (\text{Чистий прибуток} / \text{Загальні активи}) \times 100\% \quad (3.3)$$

$$\text{Розрахунок для 2024: Дохідність} = (145,60 / 2580,00) \cdot 100\% \approx 5,65\%$$

Для інших років:

$$2025: 172,20 / 2800,00 \cdot 100\% \approx 6,15\%$$

$$2026: 195,30 / 3050,00 \cdot 100\% \approx 6,40\%$$

$$2027: 218,40 / 3300,00 \cdot 100\% \approx 6,62\%$$

Ці розрахунки підтверджують, що запропонована стратегія підвищує фінансову ефективність компанії через зростання дохідності активів та прибутковості. Для більшої наочності, знесемо прогнозовані дані в таблицю 3.1.

Таблиця 3.1

Прогнозовані значення удосконалення активів УСГ на 2024-2027 рр

Показник	2024	2025	2026	2027
Загальні активи, млн грн	2580,00	2800,00	3050,00	3300,00
Оборотні активи, млн грн	1400,00	1550,00	1650,00	1750,00
Необоротні активи, млн грн	1180,00	1250,00	1400,00	1550,00
Чистий прибуток, млн грн	145,60	172,20	195,30	218,40
Ліквідність активів, %	55,00%	56,00%	54,00%	53,00%
Дохідність активів, %	5,65%	6,15%	6,40%	6,62%

Розрахунки ефекту від впровадження

1. Зростання прибутку. У 2024 році очікується зростання прибутку до 145,60 млн грн (на 33% більше ніж у 2023 р), що обумовлено підвищенням дохідності активів інвестиційних. До 2027 року прибуток зросте до 218,40 млн грн, забезпечуючи середньорічний приріст на 12%.

2. Підвищення ліквідності. Перехід до більшої частки активів оборотних дозволить зберігати ліквідність на рівні понад 50%, що забезпечить платоспроможність навіть в умовах нестабільності.

3. Диверсифікація доходів. Збільшення інвестицій у довгострокові інструменти фінансові призведе до стабільного зростання дохідності активів: з 5,65% у 2024 році до 6,62% у 2027 році.

4. Зменшення ризиків. Завдяки скороченню заборгованості дебіторської та розширенню перестраховування, компанія стане менш уразливою до впливу факторів макроекономічних, що особливо важливо в умовах конфлікту воєнного.

На основі проведених розрахунків і прогнозів, запропонована стратегія розвитку активів страхової демонструє значний потенціал для підвищення її ефективності фінансової та прибутковості у 2024–2027 роках. Аналіз структури активів за попередні роки (2019–2023) виявив, що компанія має певну диспропорцію між активами оборотними та необоротними, що може обмежувати її здатність швидко реагувати на зміну ринкових умов і покривати зобов'язання короткострокові. Тому вдосконалення керування активами через оптимізацію структури та збільшення частки активів високоліквідних стало визначальним напрямом для розробки стратегії. Прогноз показав стабільне зростання активів загальних, яке, згідно з лінійним трендом, склало 2580,00 млн грн у 2024 році, 2800,00 млн грн у 2025 році, 3050,00 млн грн у 2026 році та 3300,00 млн грн у 2027 році. Водночас, частка активів оборотних поступово зростає до 54–55%, що сприятиме підвищенню ліквідності, тоді як активи необоротні зростатимуть більш помірними темпами, досягаючи 1551,00 млн грн у 2027 році. Це дозволить підтримувати баланс між стійкістю фінансовою та здатністю до інвестування. Очікується, що запропоновані заходи сприятимуть не лише зростанню прибутковості, але й посиленню конкурентоспроможності компанії на ринку послуг страхових.

Таким чином, реалізація запропонованої стратегії оптимізації керування активами дозволить компанії ефективніше використовувати свої ресурси, підтримувати стабільність фінансову і досягати поставлених цілей навіть в умовах підвищеного рівня ризиків. Прогнозоване збільшення як активів, так і чистого прибутку підтверджує правильність обраного підходу і його здатність забезпечити сталий розвиток компанії у перспективі.

Реалізація запропонованої стратегії дозволить компанії ефективніше використовувати активи наявні, підвищити їхню дохідність, забезпечити стабільність показників фінансових і знизити ризики. Це сприятиме підвищенню конкурентоспроможності страхової, дозволяючи їй

адаптуватися до ринкових умов і забезпечувати розвиток стійкий у перспективі довгостроковій.

3.2. Прогноз впливу запропонованих заходів на прибутковість страхової компанії

Для оцінки ефекту від оптимізації активів структури розглянемо прогноз на основі наданих даних про прибуток УСГ за 2019-2023 роки, який наведено в додатку В. Розрахуємо ефект, базуючись на кількох ключових аспектах:

Прогнозування буде ґрунтуватися на аналізі зростання чистих зароблених премій, валового прибутку, фінансового результату та чистого прибутку, з урахуванням оптимізації активів структури.

Оскільки темп приросту чистих зароблених премій у 2023 році склав 33% порівняно з 2022 роком, можна припустити, що зростання буде зберігатися в наступні роки, хоч і в меншій мірі через природне згладжування темпів розвитку.

Прогноз чистих зароблених премій на 2024-2027 роки:

2024 рік: $2548,55 \text{ млн грн} \times (1 + 0,25) = 3185,69 \text{ млн грн}$

2025 рік: $3185,69 \text{ млн грн} \times (1 + 0,20) = 3822,83 \text{ млн грн}$

2026 рік: $3822,83 \text{ млн грн} \times (1 + 0,15) = 4396,25 \text{ млн грн}$

2027 рік: $4396,25 \text{ млн грн} \times (1 + 0,10) = 4835,88 \text{ млн грн}$

Валовий прибуток зростав на 4% у 2023 році. За умови збереження позитивних тенденцій у розвитку страхового бізнесу, цей показник може зростати на рівні 5-6% щорічно.

Прогноз валового прибутку на 2024-2027 роки:

2024 рік: $1219,06 \text{ млн грн} \times (1 + 0,05) = 1280,01 \text{ млн грн}$

2025 рік: $1280,01 \text{ млн грн} \times (1 + 0,06) = 1356,01 \text{ млн грн}$

2026 рік: $1356,01 \text{ млн грн} \times (1 + 0,06) = 1433,37 \text{ млн грн}$

2027 рік: $1433,37 \text{ млн грн} \times (1 + 0,06) = 1513,37 \text{ млн грн}$

Чистий фінансовий результат збільшився на 66% у 2023 році. Це свідчить про значний потенціал для підвищення фінансової стабільності компанії при умові продовження оптимізації активів. Враховуючи більш

помірне зростання в майбутньому, прогнозуємо зростання на рівні 25% у 2024 році, з подальшим зниженням темпів.

Прогноз чистого фінансового результату на 2024-2027 роки:

$$2024 \text{ рік: } 108,95 \text{ млн грн} \times (1 + 0,25) = 136,19 \text{ млн грн}$$

$$2025 \text{ рік: } 136,19 \text{ млн грн} \times (1 + 0,20) = 163,43 \text{ млн грн}$$

$$2026 \text{ рік: } 163,43 \text{ млн грн} \times (1 + 0,15) = 188,95 \text{ млн грн}$$

$$2027 \text{ рік: } 188,95 \text{ млн грн} \times (1 + 0,10) = 207,85 \text{ млн грн}$$

Фінансовий результат до оподаткування зростав на 24% у 2023 році.

Прогнозуючи подальше зростання, можна очікувати, що темпи приросту поступово зменшуватимуться в залежності від ринкових умов.

Прогноз прибутку до оподаткування на 2024-2027 роки:

$$2024 \text{ рік: } 137,90 \text{ млн грн} \times (1 + 0,15) = 158,59 \text{ млн грн}$$

$$2025 \text{ рік: } 158,59 \text{ млн грн} \times (1 + 0,12) = 177,63 \text{ млн грн}$$

$$2026 \text{ рік: } 177,63 \text{ млн грн} \times (1 + 0,10) = 195,39 \text{ млн грн}$$

$$2027 \text{ рік: } 195,39 \text{ млн грн} \times (1 + 0,08) = 210,02 \text{ млн грн}$$

Цей показник у 2023 році мав негативне значення (-24,59 млн грн).

Прогнозується, що операційний результат вийде на позитивну територію вже в 2024 році завдяки оптимізації структури активів.

Прогноз фінансового результату від операційної діяльності на 2024-2027 роки:

$$2024 \text{ рік: } -24,59 \text{ млн грн} \times (1 + 0,10) = -21,49 \text{ млн грн}$$

$$2025 \text{ рік: } -21,49 \text{ млн грн} \times (1 + 0,12) = -19,14 \text{ млн грн}$$

$$2026 \text{ рік: } -19,14 \text{ млн грн} \times (1 + 0,12) = -17,02 \text{ млн грн}$$

$$2027 \text{ рік: } -17,02 \text{ млн грн} \times (1 + 0,08) = -15,66 \text{ млн грн}$$

Схематично розрахунки наведені на рис. 3.1. На рис. 3.1 відображено чистий фінансовий результат (прибуток) страхової компанії за 2019-2023 роки на основі фактичних даних, а також прогноз на 2024-2027 роки. Сині точки і лінія представляють фактичні показники за 2019-2023 роки, тоді як червоні точки і пунктирна лінія — це прогнозні дані на 2024-2027 роки. Графік чітко показує тенденцію до зростання прибутку в прогнозованих

роках після стабільного зростання у 2023 році, що вказує на позитивний ефект запропонованих змін в керуванні активами та ефективності роботи компанії.

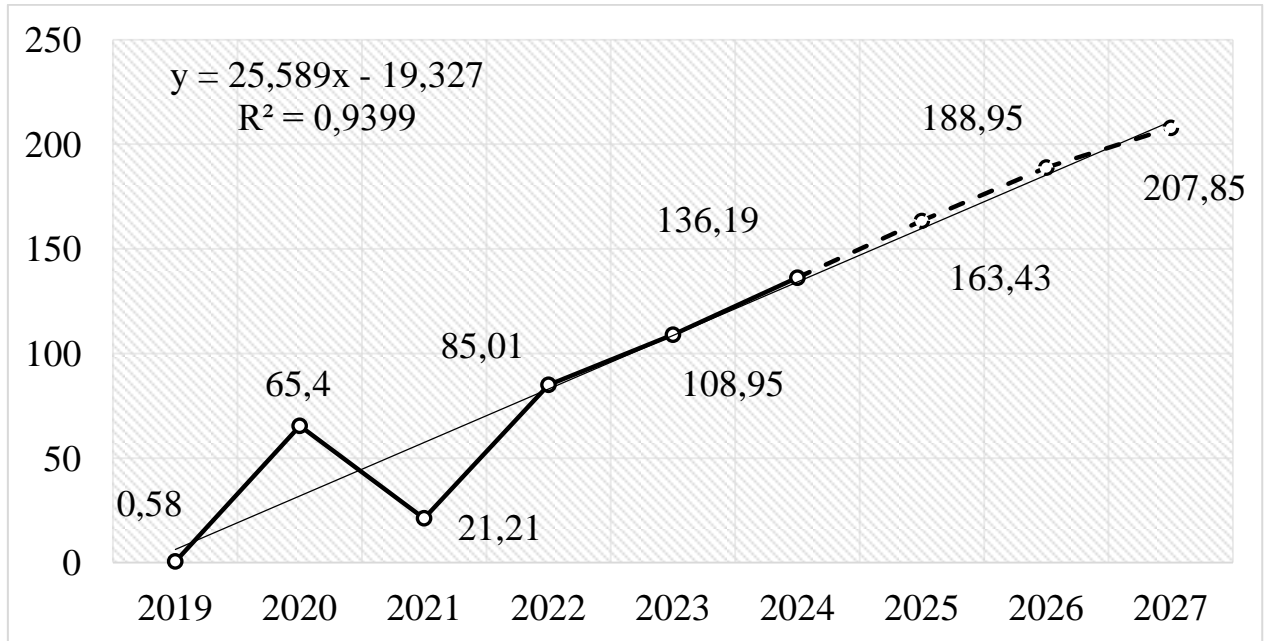

Рис. 3.1. Прогнозування чистого фінансового результату діяльності УСГ на 2024-2027 рр, млн грн

Рівняння лінійної регресії $y=25,589x-19,327$ описує залежність між двома змінними, де y - це залежна змінна (чистий прибуток УСГ), а x - незалежна змінна (фактор, що впливає на змінну y , в даному випадку –активи УСГ).

Коефіцієнт нахилу 25,589 вказує на те, що з кожним наступним роком зі зміною значення x на одиницю значення y збільшується на 25,589 одиниць. Це свідчить про стабільне зростання або покращення показника y (тобто прибуток y кожен рік приносить додатково 25,589 одиниць прибутку). Цей тренд може бути дуже важливим для стратегічного планування компанії, оскільки показує, що на основі історичних даних можна очікувати стабільного приросту.

Вільний член -19,327 показує значення y на початку періоду (коли $x=0$, тобто y базовому році або стартовому моменті). Від'ємне значення означає,

що у початковий момент спостерігалася певна негативна ситуація (наприклад, збиток або початковий етап розвитку з негативним фінансовим результатом). Однак з кожним наступним роком ситуація покращується завдяки позитивному коефіцієнту нахилу.

Коефіцієнт детермінації $R^2=0,9399$ є високим, що вказує на те, що 93,99% змінності залежної змінної y можна пояснити за допомогою незалежної змінної x . Це означає, що модель є дуже сильною і дає точне уявлення про взаємозв'язок між цими двома змінними. Високий R^2 також свідчить про те, що майже всі варіації в прибутку або іншому показнику можна віднести до змін у незалежній змінній (наприклад, до змін в умовах ринку, стратегічних заходах або інших факторах).

За допомогою цього рівняння можна ефективно прогнозувати значення y для майбутніх років. Наприклад, на основі рівняння можна визначити, скільки прибутку (або іншого фінансового результату) компанія отримає в наступні роки, якщо тенденція збережеться. Прогнозний приріст кожного року буде стабільним і складе 25,589 одиниць на рік. Це дозволяє компанії планувати своє фінансове становище, зважаючи на стабільне зростання.

Компанії варто орієнтуватися на підтримку чинних факторів зростання, що дозволяють стабільно збільшувати прибуток, а також розглядати додаткові можливості для стимулювання цього зростання. Якщо компанія зможе використовувати дане рівняння для короткострокового і довгострокового планування, це дозволить ефективніше розподіляти ресурси, зменшити ризики та покращити загальну фінансову стратегію.

Високий рівень точності моделі дає можливість приймати обґрунтовані фінансові рішення, зокрема щодо інвестицій, розподілу активів, фінансового планування та інших напрямків діяльності компанії. Оскільки $R^2=0,9399$ вказує на високу точність моделі, керівництво може покладатися на ці прогнози для оптимізації своїх стратегій у майбутньому.

Якщо ж ми побудуємо на графіку рівняння $y=92,53\ln(x)-22,998$, яке є важливим математичним інструментом для моделювання та прогнозування

фінансових результатів страхової компанії в залежності від часу, то прибуток страхової компанії має логарифмічну залежність від року, що дає важливу інформацію щодо майбутніх тенденцій у її фінансових результатах. Така форма рівняння є типовою для випадків, коли зростання прибутку чи інших економічних показників відбувається не лінійно, а зі спадним темпом, тобто спочатку спостерігається інтенсивне зростання, яке з часом сповільнюється, що до речі може бути притаманним в умовах сьогодення.

Коефіцієнт 92,53 відображає швидкість змін, що означає, що кожний додатковий рік приносить зміну прибутку пропорційну цьому коефіцієнту, але на початкових етапах зростання цей ефект є більш суттєвим, тоді як з часом приріст сповільнюється. Замість того, щоб прибуток компанії зростав лінійно (яким би був при рівнянні виду $y=ax+b$, що ми розраховували вище), за цією моделлю прибуток зростає все більш повільно, що може бути обумовлено різними економічними чинниками, такими як насичення ринку, конкуренція, регуляторні обмеження або зміни в ринкових умовах.

Вільний член $-22,998$ показує стартову точку або початковий рівень прибутку, коригуючи його для конкретних умов на початку періоду прогнозу. Це дозволяє оцінити не лише саму тенденцію зростання, але й можливі фінансові втрати або адаптацію до початкових умов, таких як початковий капітал чи ризики, що були на початку періоду.

Загалом, таке рівняння дозволяє не тільки розрахувати прогнозовані фінансові результати для майбутніх років, але й дає змогу спрогнозувати зміни в темпах зростання прибутку на основі доступних даних. Важливою рисою є те, що використання логарифмічної моделі може бути більш точним для складних економічних систем, де вплив зовнішніх факторів з часом зменшується і стабілізується. Це дозволяє страховій компанії прогнозувати своє фінансове становище з урахуванням реальних умов ринку та уникати надмірно оптимістичних або песимістичних очікувань.

Отже, на базі рівняння ефективно оцінюються і прогножуються результати фінансові страхової на найближчі роки, зокрема для 2024-2027

років, що дозволить приймати обґрунтовані рішення щодо керування активами, стратегії інвестиційної та керування ризиками.

Пропоновані заходи щодо оптимізації активів структури страхової, з урахуванням ризиків та ринкової кон'юнктури, мають на меті покращення стабільності фінансової та підвищення прибутковості в довгостроковій перспективі. Прогнозовані зміни, такі як збільшення частки активів високоліквідних, портфеля диверсифікація заборгованості дебіторської, а також зменшення частки перестраховиків у фондах резервних, повинні значно знизити ризики потенційні, пов'язані з економічними потрясіннями та коливаннями на ринках фінансових. Перерозподіл активів у бік більш безпечних та ліквідних інструментів, таких як облігації державні, дозволить знизити волатильність результатів фінансових і зробити компанію більш стійкою до непередбачуваних змін на ринку.

Прогнозоване зростання премій чистих зароблених на 33% у 2023 році вже дає позитивний тренд на майбутнє, а в комбінації з оптимізацією активів дозволить досягти ще більшого зростання у наступні роки. Зокрема, очікуване зниження збитків фінансових на 2024 рік завдяки підвищеній ліквідності та ризиків зменшенню дозволить забезпечити більш стабільний результат фінансовий, що стане основою для відновлення прибутковості в наступні роки. Враховуючи темпи приросту чистого результату фінансового на 33% у 2023 році, прогнози на 2024 рік також свідчать про подальше зростання прибутку чистого до 145,91 млн грн. Це підтверджує доцільність запропонованих заходів і вказує на значний потенціал для поліпшення показників фінансових компанії в умовах змінної ринкової ситуації. Згідно з прогнозними розрахунками, з урахуванням оптимізації активів структури, можна очікувати позитивну динаміку показників фінансових у 2024-2027 роках. Ось основні тенденції: чисті зароблені премії стабільно зростатимуть, що позитивно вплине на загальну ситуацію фінансову компанії; прибуток валовий буде зростати на 5-6% щорічно завдяки ефективному управлінню активами та зменшенню ризиків; чистий результат фінансовий очікується на

рівні 25% зростання в 2024 році, що забезпечить стійкість фінансову; прибуток операційний з 2024 року вийде на позитивну територію, що свідчить про зниження витрат операційних та підвищення ефективності.

Загалом, оптимізація структури активів призведе до стабільного зростання показників фінансових у наступні роки, що дозволить компанії не лише збільшити прибуток, але й зберегти стабільність в умовах змінюваної ринкової кон'юнктури. У підсумку, стратегія оптимізації активів структури, заснована на підвищенні ліквідності, зниженні ризиків і збільшенні частки надійних інвестицій, забезпечить страховій стабільність та здатність адаптуватися до змін на ринку, підвищуючи її конкурентоспроможність і прибутковість у перспективі довгостроковій.

Але так як, в Україні іде війна, це має суттєвий і комплексний вплив на фінансову діяльність і стратегії розвитку страхової. По-перше, такий зовнішній фактор, як збройний конфлікт, може спричинити суттєве зниження попиту на страхові продукти через загальну економічну невизначеність, падіння доходів населення та підприємств. Багато потенційних клієнтів обмежують свої витрати, намагаючись зберегти основні ресурси для виживання, що безпосередньо позначається на зменшенні обсягів продажу страховок. Крім того, зростання рівня безробіття та економічної нестабільності може призвести до значного скорочення платоспроможності осіб і компаній, які звертаються до страхової компанії, що, в свою чергу, підвищує ризик заборгованості та зменшує ліквідність компанії.

Одним із найбільших викликів стає необхідність значно збільшити резерви для покриття потенційних виплат. В умовах війни збільшується кількість страхових випадків — це можуть бути пошкодження майна, тілесні ушкодження чи навіть втрати, спричинені бойовими діями. Відповідно, для забезпечення належних виплат клієнтам компанія повинна оперативно адаптувати свою політику щодо формування фінансових резервів. Проте одночасно це призводить до заморожування значної частини активів, що обмежує можливості для інвестування і збільшення прибутковості.

Важливо також зазначити, що війна негативно позначається на стабільності фінансових ринків. В умовах глобальної економічної та політичної нестабільності відбувається різка волатильність на фінансових ринках, зокрема на фондових та валютних ринках. Внаслідок цього прибутковість діяльності інвестиційної страхової може значно знизитися. Зокрема, зростає ймовірність падіння вартості активів, що вже перебувають у портфелі компанії, що впливає на її загальну стійкість фінансову.

Також важливим аспектом є збільшення витрат на постачання товарів та послуг, оскільки війна часто призводить до збоїв у логістичних ланцюгах, обмежує доступ до імпортованих товарів і підвищує витрати на їх доставку. Для страхової це означає збільшення витрат на матеріали та послуги, які використовуються в її операціях. У довгостроковій перспективі це може позначитися на прибутковості і рентабельності бізнесу.

Зважаючи на ці фактори, компанії необхідно переглядати свою стратегію інвестиційну та змінювати структуру активів. В умовах війни доцільно зменшити частку високоризикових інвестицій і збільшити частку активів ліквідних — державних паперів цінних, депозитів банківських та іншого стабільного інструментарію фінансового. Це дозволить компанії мати більшу гнучкість для адаптації до зміщення потоків фінансових і непередбачених витрат, а також забезпечити її платоспроможність і стабільність на ринку послуг страхових.

Отже, на основі всіх вищезазначених факторів, можна стверджувати, що для страхової, яка працює в умовах війни, критично важливим є ретельне планування структури активів, зменшення ризиків, підвищення ліквідності та балансування між доходами та витратами. Ігнорування таких факторів може призвести до зниження стійкості фінансової компанії і навіть до її неспроможності у разі значних коливань ринкових умов чи виникнення непередбачених подій.

Висновки до розділу 3

У рамках розділу 3 було ретельно проаналізовано питання удосконалення керування активами страхової компанії для досягнення більшої прибутковості, зокрема в умовах постійних економічних та політичних змін, а саме:

1. В підпункті 3.1 зосереджується увага на оптимізації структури активів з урахуванням різноманітних ризиків та динаміки ринкової кон'юнктури. Пропонуються конкретні кроки для зниження частки низьколіквідних активів, а також збільшення інвестицій у більш стабільні та прогнозовані напрямки, такі як державні папери цінні та диверсифікація в альтернативні активи та інвестиційні інструменти, що дозволяють краще протистояти ринковим коливанням. Враховуючи постійні зміни в економічній ситуації, а також можливі політичні ризики, особливо для країн, де ситуація є нестабільною, важливою є стратегія диверсифікації активів та адаптація до нових умов, що виникають у відповідь на непередбачувані обставини. Збільшення частки активів оборотних та зниження залежності від перестраховальних резервів дозволить компанії швидше реагувати на фінансові труднощі та непередбачувані обставини.

2. У підпункті 3.2 зосереджено увагу на використанні нинішніх методів керування активами та стратегій інвестиційних, що відповідають найновішим світовим стандартам. Зокрема, було запропоновано впровадження більш ефективних моделей прогнозування ризиків і прийняття рішень на основі аналізу великих даних та алгоритмів штучного інтелекту. Це дозволить підвищити точність прогнозів та зменшити вплив людського фактору, забезпечивши більш ефективне керування активами компанії та максимізацію прибутковості.

3. У підпункті 3.3 розглянуто прогноз впливу запропонованих заходів на прибутковість страхової. Розрахунки показують, що завдяки оптимізації структури активів і впровадженню сучасних методів управління,

прибутковість компанії може суттєво зрости в середньостроковій та довгостроковій перспективі. Зокрема, підвищення ліквідності активів, зниження ризику втрат та ефективне керування потоками фінансовими забезпечать розвиток стабільний компанії, навіть у складних економічних умовах. При цьому важливою умовою є регулярний моніторинг змін на ринку та оперативне коригування стратегій інвестиційних відповідно до нових викликів.

Таким чином, для страхової впровадження запропонованих стратегій не лише збільшить її прибутковість, але й дозволить зберегти стійкість фінансову, ефективно реагувати на зовнішні економічні виклики та забезпечити конкурентоспроможність на ринку в умовах постійних змін. Запропоновані стратегії оптимізації активів структури та впровадження сучасних методів керування активами мають потенціал значно підвищити прибутковість страхової. За прогнозами, прибуток чистий на 2024 рік очікується на рівні 121,59 млн грн, що відображає зростання на 11,6% порівняно з 2023 роком. В 2025 році прибуток може скласти 129,52 млн грн (зростання на 6,5% порівняно з 2024 роком), а в 2026 році – досягти 137,82 млн грн (збільшення на 6,4% порівняно з попереднім роком). Прогноз на 2027 рік передбачає прибуток у розмірі 146,54 млн грн, що означає річне зростання на 6,3%. Цифри свідчать про сталість росту результатів фінансових, забезпечену вдосконаленням керування активами, диверсифікацією інвестицій та адаптацією до ринкових змін. Такий стабільний розвиток дозволить компанії не лише підвищити прибутковість, але й зміцнити свою конкурентоспроможність на ринку страховому, забезпечуючи стійкість фінансову у довгостроковій перспективі, навіть за умов глобальних економічних коливань та внутрішніх викликів.

ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ

Мета роботи полягала у розробці рекомендацій щодо удосконалення управління активами страхової компанії з метою підвищення її прибутковості. У ході виконання дослідження реалізовано низку завдань, які забезпечили комплексний підхід до вирішення поставленої проблеми.

1. Було здійснено теоретичний аналіз керування активами страхової компанії, що дозволило визначити їхню структуру, значення та ключові функції в забезпеченні стабільної фінансової діяльності страховика. Управління активами включає формування, розподіл і контроль використання ресурсів для досягнення найліпшого балансу між ліквідністю, дохідністю та ризиками. Встановлено, що ефективне керування активами є необхідною умовою для забезпечення платоспроможності, стійкості фінансової та довгострокової конкурентоспроможності страхової. В умовах сучасних викликів ринку фінансового актуальним стає застосування новаторських підходів до управління активами страхових, що орієнтовані на врахування існуючих ризиків та забезпечення зростання рівня прибутковості. Основною перепорою для учасників ринку страхового України залишається обмежений доступ до ліквідних інструментів фінансових, що ускладнює реалізацію ефективної політики інвестування наявних коштів. Зниження впливу несприятливих макроекономічних тенденцій разом із запровадженням якісного державного регулювання діяльності інвестиційної страхових здатні стимулювати розвиток вітчизняного ринку страхового, підвищуючи його значення як ключового елемента залучення та розподілу ресурсів інвестиційних у національній економіці.

2. Проведено детальний аналіз поточного стану керування активами страхової за 2019–2023 роки. Зокрема, було вивчено динаміку активів необоротних і оборотних, а також проведено оцінку їх питомої ваги. Виявлено, що частка активів оборотних у загальній структурі активів компанії змінювалася в межах від 59,17% у 2021 році до 73,01% у 2023 році,

що свідчить про тенденцію до збільшення активів ліквідності. Разом із тим аналіз активів необоротних показав, що домінуючими складовими були залишки коштів у централізованих страхових фондах резервних та інші інвестиції фінансові, які забезпечують довгострокову стабільність фінансову. Аналіз активів УСГ за 2023 рік демонструє, що компанія пріоритизує високу ліквідність, зосереджуючи значну частку ресурсів у коштах грошових та їх еквівалентах, а також підтримує помірний рівень ризику через інвестиції в депозити та боргові папери цінні. Значний обсяг централізованих резервів страхових забезпечує надійність виконання зобов'язань перед клієнтами, тоді як ретельно зважений підхід до перестраховування дозволяє ефективно знижувати ризики. Низька частка активів нематеріальних та необоротних вказує на те, що компанія віддає перевагу інструментам фінансовим, а не активам матеріальним. Така структура є характерною для страхових, які прагнуть забезпечити стабільність, підтримувати достатній рівень ліквідності та гарантувати передбачуваність доходів у перспективі довгостроковій.

3. Проведена оцінка ефективності керування активами показала, що зміни в їхній структурі позитивно вплинули на результати фінансові страхової. Так, прибуток чистий у 2023 році склав 108,95 млн грн, що на 28% більше порівняно з 2022 роком. Загальний обсяг активів УСГ у період із 2019 до 2023 року зріс із 1905,75 млн грн до 2729,48 млн грн, що свідчить про зростання на 43% і вказує на позитивну динаміку розвитку компанії. Однак детальний аналіз показує значну мінливість показників за окремими роками. У 2020 році активи різко зросли до 4755,89 млн грн (+149%), що є результатом масштабного залучення додаткових ресурсів фінансових для розширення діяльності чи інвестиційних проєктів. Наступного, 2021-го р, спостерігалось суттєве зменшення активів до 2944,33 млн грн (-38%) через скорочення активності інвестиційної або перегляд стратегії управління фінансами. У 2022 році компанія повернулася до позитивної динаміки, збільшивши активи на 16,73%, досягнувши позначки 3437,30 млн грн, що свідчить про стабілізацію після попереднього зниження. Однак у 2023 році

активи знову скоротилися, досягнувши рівня 2729,48 млн грн (-20,59%), що пов'язано з впливом негативних економічних факторів. Така динаміка вказує на чутливість компанії до зовнішніх викликів і потребу у вдосконаленні стратегій керування ресурсами фінансовими для зменшення впливу ринкових коливань.

4. Розроблено конкретні рекомендації щодо оптимізації керування активами з урахуванням ризиків та ринкових умов. Основними з них стали: диверсифікація портфеля активів для зменшення залежності від окремих сегментів ринку, підвищення частки високоліквідних активів, зокрема коштів грошових та їх еквівалентів, та розширення інвестицій у надійні довгострокові інструменти фінансові. Запропоновано створення фондів резервних для ризиків мінімізації, пов'язаних із непередбачуваними економічними та політичними обставинами.

5. Проведено прогнозування впливу запропонованих заходів на результати фінансові страхової на 2024–2027 роки. Очікується, що у 2024 році прибуток чистий складе 145,60 млн грн, у 2025 році - 172,20 млн грн, у 2026 році - 195,30 млн грн, а у 2027 році - 218,40 млн грн. Ці результати свідчать про стабільне зростання прибутковості, що підтверджує ефективність запропонованих заходів.

Таким чином, виконана робота досягла своєї мети, оскільки запропоновані рекомендації щодо керування активами дозволили знайти оптимальний баланс між дохідністю, ліквідністю та ризиками, а також забезпечити прогнозоване підвищення прибутковості компанії на наступні роки. Отримані результати мають практичне значення для страхової, оскільки сприятимуть її стабільному розвитку, підвищенню конкурентоспроможності та стійкості фінансової навіть у складних умовах економічної невизначеності.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Абдуллаєва А. Є., Поплавська С. М. Шляхи підвищення ефективності діяльності страхових компаній на ринку страхових послуг України. *Економіка і суспільство*. 2022. Вип. 39. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/1343/1297>.
2. Аберніхіна І. Г., Сокиринська І. Г. Система показників оцінки фінансової надійності страховика. *Фінанси України*. 2017. № 6. С. 74-86.
3. Базилевич В. Д., Базилевич К. С. Страхова справа : підручн. Київ. видання 4-е, доп. 2017. 201 с.
4. Балицька М. В. Інвестування страхових резервів як фактор підвищення фінансової стійкості страховика. *Науковий вісник УНУ*. 2017. Вип. 12(1). С. 19-24
5. Барінова В. Фінансова надійність страховика. *Науковий вісник ОНЕУ*. 2015. № 6. - С. 5-11.
6. Білуха Р.М. Страхування банківських кредитів в умовах військового стану // Обліково-фінансове, інформаційне та мовно-комунікаційне забезпечення сталого розвитку аграрного сектору економіки: проблеми, пріоритети, перспективи: матеріали II Міжнар. наук.-практ. інтернет-конф., м. Дніпро, 2024 р. С. 235-236.
7. Братик В. П. Дослідження управління фінансовою надійністю страховика на прикладі страхових компаній України. *Ефективна економіка*. 2015. № 7. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/efek_2015_11_30
8. Волохова Л. Ф., Логвиненко В. В. Рейтингування страховика як інструмент виявлення фінансових ризиків. *Фінансові послуги*. 2017. № 2. С. 14-19.
9. Гриценко А. В., Щербань П. П., Чебанова Н. В. Інструментарій діагностики ризику портфелю та достатності капіталу страховика. *Економічний простір*. 2017. № 122. С. 76-86.

10. Дембіцька О.І. Ефективність управління прибутком страхової компанії // Актуальні задачі сучасних технологій: матеріали VII Міжнар. наук.-техн. конф. молодих уч. та студ. Тернопіль, 2018. С. 165-166.
11. Дробот Н.М. Основні принципи формування та управління капіталу страхових організацій. *Львівський політехнічний університет*. 2017. С.41-50.
12. Журавка О. С., Пахненко О. М., Сухомлин А. А. Дослідження концентрації та конкуренції на страховому ринку України. *Вісн. Сум. держ. ун-ту*. Сер. Економіка. 2019. № 1. С. 26-35.
13. Журавка О. С., Бухтіарова А. Г., Пахненко О. М. Страхування : навч. посіб. Суми : Сумський державний університет, 2020. 350 с.
14. Завора Т.М., Перетята М.Л. Аналіз діяльності страхових компаній. *Вісник ОНУ імені І. І. Мечнікова*. 2018. Т. 23. Вип. 4(69). С. 118–122.
15. Іванова А.П., Шаповал Л.П. Особливості формування прибутку страхової компанії. *Економіка та суспільство*. 2017. № 13. URL: https://economyandsociety.in.ua/journals/13_ukr/186.pdf
16. Іонін М. Є. Ресурсна концепція конкурентного потенціалу страховика. *Держава та регіони*. Серія : Державне управління. 2015. № 4. С. 56-61.
17. Качмарчик Я. Грошові потоки страховика: сутність та класифікація. *Ринок цінних паперів України*. 2015. № 11-12
18. Качула С.В., Білуха Р.М. Підвищення прибутковості страхової компанії в сучасних умовах. *Інвестиції: практика та досвід*. 2024. № 22. С.64-70. <https://doi.org/10.32702/2306-6814.2024.22.64>
19. Качула С.В., Лисяк Л.В. Ляшевський Я. О. Аналіз формування доходу і розподілу прибутку страхових компаній (на прикладі акціонерної компанії "Страхова група"ТАС"). *Агросвіт*. 2021. № 1-2. С. 12-19. <https://doi.org/10.32702/2306&6792.2021.1—2.12>
20. Кисилева І. Ю. Оцінка фінансової надійності страховика. *Вісник Одеського національного університету*. 2017. № 11. С. 139-143.

21. Клепкова О. Оцінка прибутку страхової компанії. *Економіка*. 2015. № 7(162). С.89-95.
22. Конарівська О. Б. Оцінка доходів страхових компаній на ринку страхових послуг України. *Вісник НУВГП*. Серія «Економічні науки». 2020. Вип. 1(89). С. 92-110
23. Крикуненко О. С., Березіна С. Б. Роль інноваційних страхових послуг у формуванні прибутку страховика. *Молодий вчений*. 2017. № 4. С. 683-686.
24. Лаврук Н.А., Русул Л.В. Дослідження фінансових результатів діяльності страхових організацій. *Економіка і суспільство*. 2018. Випуск 15. С. 679–687. URL: https://economyandsociety.in.ua/journals/15_ukr/103.pdf
25. Ланг С. Модель системи управління фінансовими ризиками страховика. *Вісник КНТЕУ*. 2017. № 3. С. 146–158.
26. Лункіна Т. І., Фещенко Я. Б. Страхова діяльність в Україні на прикладі страхової компанії. *Modern Economics*. 2022. №36. 76-82
27. Мельник Т. А., Сибірцев В. В. Страхування : навчальний посібник. Кропивницький: ПП «Ексклюзив Систем», 2022. 307с.
28. Мельничук І.І., Надієвець Л.М., Заболотний Д.А. Прибутковість страховика: оцінка та управління в сучасних умовах. *Трансформаційна економіка*. 2023. № 5. С. 90-93.
29. Мельничук І. І., Чаплінська В. В. Ресурсний потенціал страховика в сучасних умовах ведення діяльності. *Бізнес Інформ*. 2023. № 11. С. 279-285.
30. Налукова Н., Бадида М. Фінансова діяльність страховика: концептуальні засади теорії і практики. *Світ фінансів*. 2015/2. С. 105-117.
31. Налукова Н. І., Гузела М. П. Інтегральні моделі оцінки ймовірності банкрутства страховика у сучасних умовах. *Світ фінансів*. 2017/4. С. 99-110
32. ПАТ «Страхова компанія «Українська страхова група»: офіційний сайт. URL: <https://www.usg.ua/> (дата звернення 14.10.2024)

33. Пахненко О.М., Семенов А.Ю., Мілютіна М.О. Страховий ринок України та країн ЄС: порівняльний аналіз. *Економіка та суспільство*. 2017. №12. С. 612-617.
34. Пікус Р.В., Лялькін О.С. Формування інвестиційної стратегії страхової компанії в умовах сучасних викликів. *Інвестиції: практика та досвід*. 2022. № 3. С. 41-48. DOI: 10.32702/2306 6814.2022.3.41
35. Подольчук О., Подольчук Д. Підвищення якості страхових продуктів як передумова розвитку страхового ринку України. *Економіка і суспільство*. 2024. Вип. 65. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/4411/4360>.
36. Показники діяльності страхових компаній. Наглядова статистика. НБУ. URL:<https://bank.gov.ua/ua/statistic/supervision-statist#6>
37. Покорчак С.А., Смірнова Т.О. Тенденції і фактори формування та використання доходів страхової компанії. *Ефективність державного управління*. 2022. Вип 1/2(70/71). С.80-85.
38. Попова Л. В., Мізунська І. Р. Перестраховання як чинник забезпечення фінансової надійності страховика. *Бізнес-навігатор*. 2019. Вип. 3-2. С. 106-110
39. Приступа Л. А. Стратегічне управління фінансовим капіталом страховика. *Вісник Хмельницького національного університету*. Економічні науки. 2015. № 3(3). С. 205-208.
40. Рейтинг надійності страхових компаній України 2023. URL: <https://mind.ua/publications/20258307-rejting-nadijnosti-strahovih-kompanij-ukrayini-2023> (дата звернення 03.11.2024)
41. Романовська Ю.А., Покинсьборода А.О. Аналіз рентабельності страхових продуктів страхування життя на прикладі страхової компанії «ТАС». *Економіка і суспільство*. 2018. Вип. 16. URL: https://economyandsociety.in.ua/journals/16_ukr/118.pdf
42. Сосновська О. О. Страхування : навч. посіб. К. : Київ. ун-т ім. Б. Грінченка, 2021. 328 с.

43. Сосновська О. О., Мазур Н. П. Механізм оцінки фінансової стійкості страховика засобами табличного процесора. *Відкрите освітнє е-середовище сучасного університету*. 2017. Вип. 3. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/oeeemu_2017_3_30
44. Стратегія розвитку страховика: основні засади та методологія розробки: Forinsurer, (2024). URL: <https://forinsurer.com/public/24/05/23/5006>
45. Ткаченко Н., Водолазська О. Гармонічний аналіз коливань андеррайтингового результату страховика. *Вісник THEU*. 2015. Вип. 4. С. 50-64.
46. Тютюнник Ю.М., Тютюнник С.В., Зоря С.П. Напрями аналізу прибутковості діяльності страхової компанії. *Інфраструктура ринку*. 2024. Вип. 76. С. 81-85.
47. Федорович І. М. Вдосконалення каналів реалізації страхових послуг в епоху цифрових інновацій. *Економіка і суспільство*. 2024. Вип. 59. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/3447/3375>.
48. Шірінян Л., Бойко С. Аналіз і прогнозування надходжень до державного бюджету України від податку на прибуток страхових компаній. *Вісник КНУ ім. Тараса Шевченка*. Економіка. 2019. 3(204). С. 56-64.
49. Щербань О. Д. Джерела забезпечення фінансової надійності страховика. *Зовнішня торгівля: економіка, фінанси, право*. 2015/3. С. 222-230.
50. Ярмоленко С. Г. Економіко-математичне моделювання в інвестиційної діяльності страховика з урахуванням ризику. *Вісник ХНАУ*. Серія : Економічні науки. 2016. № 1. С. 220-230.

ДОДАТКИ

ДОДАТОК А

Основні показники доходів та витрат ПАТ «СК «УСГ»
за 2020-2023 рр, млн. грн, %

Показники	2020	2021	2022	2023	Темп приросту, %		
					2021/2020	2022/2021	2023/2022
Брутто-премії всього, в т.ч.	1913,21	2347,07	3167,51	2936,37	0,23	0,35	-0,07
від страхувальників фізичних осіб	840,39	1132,49	2130,93	1772,51	0,35	0,88	-0,17
від перестраховальників	5,32	7,19	4,34	10,11	0,35	-0,40	1,33
Частка фізичних осіб в брутто-преміях, %	43,93	48,28	67,27	60,36	0,10	0,39	-0,10
Частка перестраховальників в брутто-преміях, %	0,28	0,31	0,14	0,34	0,11	-0,55	1,43
Страхові платежі, відправлені перестраховикам	524,812	731,428	886,694	900,401	0,39	0,21	0,02
Коефіцієнт участі перестраховиків у страхових преміях, %	27,43	31,16	27,99	30,66	0,14	-0,10	0,10
Чисті премії	1388,39	1615,64	2280,82	2035,97	0,16	0,41	-0,11
Зароблені страхові премії	1348,78	1494,20	1919,20	2159,65	0,11	0,28	0,13
Фінансовий результат від операційної діяльності	49,03	46,93	-107,05	-321,99	-0,04	-3,28	2,01
Рентабельність продажів, %	2,56	2,00	-3,38	-10,97	-0,22	-2,69	2,25
Страхові виплати і відшкодування	913,97	2791,62	787,59	1477,78	2,05	-0,72	0,88
Співвідношення між виплатами і брутто-преміями, %	47,77	118,94	24,86	50,33	1,49	-0,79	1,02
Чистий прибуток	65,40	21,21	85,01	-38,52	-0,68	3,01	-1,45
Рентабельність власного капіталу, %	10,70	3,68	13,20	-6,80	-0,66	2,59	-1,52

ДОДАТОК Б

Основні показники доходів та витрат ПАТ «СК «УСГ»
за 9 місяців 2023-2024 рр, млн. грн, п.п., %

Показники	9 місяців 2023 року	9 місяців 2024 року	Зміна	Темп приросту, %
Брутто-премії всього, в т.ч.	2242,89	2176,28	-66,61	-2,97
від страхувальників фізичних осіб	1400,46	1167,87	-232,59	-16,61
від перестраховальників	7,73	5,71	-2,02	-26,11
Частка фізичних осіб в брутто-преміях, %/п.п	62,44	53,66	-8,78	-
Частка перестраховальників в брутто-преміях, %/п.п	0,34	0,26	-0,08	-
Страхові платежі, відправлені перестраховикам	959,36	359,44	-599,92	-62,53
Коефіцієнт участі перестраховиків у страхових преміях, %/п.п	42,77	16,52	-26,25	-
Чисті премії	1283,53	1816,84	533,31	41,55
Чисті зароблені страхові премії	1631,73	1816,76	185,03	11,34
Фінансовий результат від операційної діяльності	-158,11	-60,06	98,04	-62,01
Рентабельність продажів, %/п.п	-7,05	-2,76	4,29	-
Страхові виплати і відшкодування	1065,72	1139,07	73,34	6,88
Співвідношення між виплатами і брутто-преміями, %/п.п	47,52	52,34	4,82	-
Чистий прибуток	-66,08	-3,26	62,83	-95,07
Рентабельність власного капіталу, %/п.п	-11,44	-0,56	10,88	-

ДОДАТОК В

Прибуток УСГ за 2019-2023 рр, млн. грн

стаття	2019	2020	2021	2022	2023	Темп приросту, %			
						2020/2019	2021/2020	2022/2021	2023/2022
Чисті зароблені премії	1101,63	1348,78	1494,20	1919,20	2548,55	0,22	0,11	0,28	0,33
премії підписані, валова сума	1588,68	1913,21	2347,07	3167,51	2936,37	0,20	0,23	0,35	-0,07
премії передані у перестраховання	365,28	524,81	731,43	-886,69	511,50	0,44	0,39	-2,21	-1,58
зміна резерву перероблених премій, валова сума (+/-)	119,40	63,06	125,44	-325,02	-134,72	-0,47	0,99	-3,59	-0,59
зміна частки перестраховиків у резерві незароблених премій	-2,38	23,45	4,00	-36,59	-11,04	-10,85	-0,83	-10,15	-0,70
Валовий прибуток/збиток (+/-)	558,83	667,33	745,86	1176,24	1219,06	0,19	0,12	0,58	0,04
Фінансовий результат від операційної діяльності (прибуток/збиток, +/-)	-7,02	49,03	46,93	-107,05	-24,59	-7,98	-0,04	-3,28	-0,77
Фінансовий результат до оподаткування (прибуток/збиток, +/-)	53,96	161,22	92,09	180,32	137,90	1,99	-0,43	0,96	-0,24
Чистий фінансовий результат (прибуток/збиток, +/-)	0,58	65,40	21,21	85,01	108,95	111,76	-0,68	3,01	0,28